

**Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΑΞΟΝΑΣ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΔΡΑΣΗ
«ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ»**

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«Αλλάζω συσκευή για τις επιχειρήσεις»**

Αθήνα, Φεβρουάριος 2024

Περιεχόμενα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	
1. Αντικείμενο και στόχος του Προγράμματος	
2. Δικαιούχοι του Προγράμματος – Κριτήρια Επιλεξιμότητας – Ενεργειακός Στόχος	
3. Επιλέξιμες δαπάνες – Επιλέξιμος εξοπλισμός	
4. Είδος και ύψος ενίσχυσης	
5. Προϋπολογισμός – Πηγή χρηματοδότησης	
6. Υποβολή, έλεγχος και έγκριση αιτήσεων χρηματοδότησης	
7. Διαδικασία υλοποίησης – Καταβολή Ενίσχυσης	
8. Διάρκεια Προγράμματος – Χρονικά Ορόσημα και προθεσμίες	
9. Έλεγχοι και διοικητικές επαληθεύσεις	
10. Υποχρεώσεις συμμετεχόντων – Συνέπειες μη τήρησης υποχρεώσεων	
11. Εμπλεκόμενοι Φορείς	
12. Ενέργειες δημοσιότητας και ενημέρωσης	
13. Τελικές ρυθμίσεις	
14. Κατάλογος Παραρτημάτων	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I Πληροφορίες για την υποβολή, έγκριση, υλοποίηση και καταβολή ενίσχυσης της Αίτησης Συμμετοχής στο Πρόγραμμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Προγράμματος	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Λειτουργία Καταπιστευτικού Λογαριασμού (escrow account)	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III Δικαιολογητικά και Όροι Συμμετοχής	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV Δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Ορισμός ΜΜΕ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: Μη Επιλέξιμοι ΚΑΔ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: Διαδικτυακές Υπηρεσίες (WS) μέσω Τρίτων Συστημάτων	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ: Κανόνες Σώρευσης	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Πραγματικών Δικαιούχων	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Σώρευσης	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για της σκοπούς της παρούσας προκήρυξης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που πραγματοποιείται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας στο Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
Αριθμός εργαζομένων	Ο αριθμός των εργαζομένων αντιστοιχεί στον αριθμό Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων μόνιμης και πλήρους απασχόλησης, με σχέση εξαρτημένης εργασίας κατά ένα ημερολογιακό έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη η οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν έργο, προμήθεια ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης
ΓΓΠΣΔΔ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης
ΓΔΟΥ	Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών ΥΠΕΝ
Δημόσια Δαπάνη/Ενίσχυση	Κάθε δημόσια συνεισφορά για τη χρηματοδότηση δράσεων, η οποία προέρχεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4412/2016 ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου, στην οποία δύναται να περιλαμβάνονται οποιοδήποτε χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.
Δημοσιονομική Διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία δράση/έργο, στο πλαίσιο της χρηματοδότησής του από το ΤΑΑ, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Διπλή Χρηματοδότηση	Η παράλληλη χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Δράση	Το σύνολο καθορισμένων στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) μεταρρυθμίσεων ή και επενδύσεων, που έχουν προσδιορισθεί ως οικονομικά και τεχνικά αυτοτελείς, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΤΑΑ, συμβάλλουν στους πυλώνες αυτού και έχουν καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, ορόσημα και στόχους

ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΔΛ	Ειδικοί Δεσμευμένοι Λογαριασμοί
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας. Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσμα της ΕΜΕ
Έναρξη υλοποίησης - ημερομηνία έγκρισης αίτησης	Η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης της αίτησης ενίσχυσης στο Πρόγραμμα
Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας	Ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις δυνάμει του Καν. 2023/2831, του ΕΚ 1408/2013 και του 717/2014. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά κράτος μέλος σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 300,000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών
ΕΝΣ	Ενεργειακός Στόχος: μείωση εκπεμπόμενων ρύπων (CO ₂) τουλάχιστον κατά 30%
Ένταση ενίσχυσης	Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων
ΕΠΔΕ ΥΠΕΝ	ΥΠΕΝ – ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ «ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ»
Επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή, άνευ ΦΠΑ
Έργο	Έργο που έχει περιγραφεί και περιληφθεί σε επιμέρους Δράση του ΕΣΑΑ, έχει καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, Ορόσημα και Στόχους και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΤΑΑ
ΕΥΣΤΑ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης
€	Ευρώ
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια για την υλοποίηση έργου. Οριοθέτηση ίδιας συμμετοχής του δικαιούχου προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)
ΜΜΕ	Μικρομεσαία επιχείρηση, σύμφωνα με το ορισμό του Παραρτήματος Ι του Καν. 651/2014. Ειδικότερα: Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Παρατυπία	Κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση ή/και εφαρμογή του ΤΑΑ, και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με καταλογισμό σε αυτόν αδικαιολόγητης δαπάνης
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΑ	Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης
Πρόγραμμα	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται μέσω της Αναλυτικής προκήρυξης και των συνοδευτικών εντύπων αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται τα έργα
ΣΑΤΑ	Συλλογική Απόφαση Ταμείου Ανάκαμψης
ΤΑΑ	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΤΑΙΠΕΔ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Ελληνικού Δημοσίου
Τελικός αποδέκτης	Νομικό ή φυσικό πρόσωπο που κάνει χρήση των κονδυλίων του ΤΑΑ, κατά τις ειδικότερες κατηγορίες της περ. δ, της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού. Για τις ανάγκες της παρούσας ορίζεται ως «δικαιούχος»
Τήρηση ίσων αποστάσεων	Συναλλαγή υπό συνθήκες στις οποίες οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών δεν διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και δεν περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοιχτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων

ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Υπουργείο Ευθύνης	Το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης και συντονισμό των Δράσεων και Έργων που έχουν περιληφθεί στο ΕΣΑΑ, όπως δύναται να εξειδικευτεί με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού για την Υπηρεσία Συντονισμού
Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου	Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος ορίζεται το ΤΑΙΠΕΔ.
Φορέας υλοποίησης	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει ορισθεί από το αρμόδιο Υπουργείο Ευθύνης και έχει την αρμοδιότητα να υλοποιήσει την οικεία Δράση ή/και Έργο. Ο Φορέας υλοποίησης μπορεί να διαφέρει για κάθε ένα από τα Έργα της εκάστοτε Δράσης, ενώ δύναται να αναθέτει μέρος ή σύνολο της άσκησης των αρμοδιοτήτων σε τρίτο
CO₂ εκπομπές	Εκπομπές Διοξειδίου του Άνθρακα
Escrow Account	Δεσμευμένος Καταπιστευτικός Λογαριασμός
GHG εκπομπές	Εκπομπές Αερίων του Θερμοκηπίου

1. Αντικείμενο και στόχος του Προγράμματος

Αντικείμενο του Προγράμματος «Αλλάζω συσκευή για τις επιχειρήσεις» είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των επιχειρήσεων και η μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και κατά συνέπεια των εκπομπών διοξειδίου άνθρακα.

Μέσω του Προγράμματος, παρέχεται ενίσχυση στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις προκειμένου να προβούν σε εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού:

- Συστήματα θέρμανσης με χρήση αντλιών θερμότητας (όπου εμπεριέχονται και Ηλιοθερμικά συστήματα αύξησης της απόδοσης των αντλιών θερμότητας και μέσω αποθήκευσης θερμότητας).
- Συστήματα ηλιακής θέρμανσης.
- Έξυπνες συσκευές μέτρησης της καταναλισκόμενης ενέργειας (πίσω από το μετρητή του δικτύου).
- Λοιπές παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εγκατάστασης ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού και συστημάτων για την εξοικονόμηση ενέργειας στην παραγωγή, την αποθήκευση, τη διανομή προϊόντων, καθώς και τη λειτουργία των εταιρειών.

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος είναι η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και των διαδικασιών τους σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο ΕΣΕΚ, η εξοικονόμηση οικονομικών πόρων από τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας καθώς και η μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αφενός, η χρήση υψηλής ενεργειακής απόδοσης εξοπλισμού αναμένεται να μειώσει σημαντικά το μέσο ενεργειακό κόστος της ελληνικής επιχείρησης. Αφετέρου, η χαμηλότερη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας συνεπάγεται και μικρότερη παραγωγή από ορυκτά καύσιμα ή μη ανανεώσιμες πηγές. Σημειώνεται ότι στόχος του προγράμματος (του οποίου η τήρηση είναι αναγκαία) αποτελεί η μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (GHG) και συγκεκριμένα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) τουλάχιστον κατά 30%.

2. Δικαιούχοι του Προγράμματος – Κριτήρια Επιλεξιμότητας – Ενεργειακός Στόχος

2.1 Όροι & Προϋποθέσεις Συμμετοχής – Κριτήρια Επιλεξιμότητας

Στο πλαίσιο του Προγράμματος ενισχύονται υφιστάμενες Επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται σε σχέση με το μέγεθος τους, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Κανονισμού 651/2014, και για τις οποίες συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθοι όροι και προϋποθέσεις:

- i) Δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια με ελληνικό ΑΦΜ.
- ii) Είναι ενεργές κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα.
- iii) Έχουν ιδρυθεί / συσταθεί **έως την 31.12.2023**.
- iv) Να υποβάλλουν μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ.
- v) Να έχουν εκδώσει το 1ο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) (ή τον Ενεργειακό Έλεγχο εφόσον απαιτείται βάσει των κατηγοριών δαπανών) της εγκατάστασης υλοποίησης της επένδυσης ή να το υποβάλουν εντός 20 ημερών από τη στιγμή της υποβολής της προσωρινά υποβληθείσας αίτησης συμμετοχής.

Για κάθε αίτηση που θα υποβληθεί και θα επιχορηγηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος, ο ελάχιστος στόχος είναι η μείωση των εκτιμωμένων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (GHG) (και συγκεκριμένα μέσω μείωσης των εκτιμωμένων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂)) τουλάχιστον κατά 30%. Επισημαίνεται ότι ο ανωτέρω στόχος είναι υποχρεωτικός και κατ'επέκταση οι αιτήσεις που δεν τον πληρούν απορρίπτονται από τη διαδικασία τελικής αξιολόγησης αιτήματος ενίσχυσης. Η τεκμηρίωση της επίτευξης του στόχου της **μείωσης των εκπομπών CO₂ τουλάχιστον κατά 30%** θα προκύπτει από τη σύγκριση του 1^{ου} ΠΕΑ, που καταχωρείται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Προγράμματος πριν την έναρξη της επένδυσης, και του 2^{ου} ΠΕΑ, που καταχωρείται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα μετά την υλοποίηση της επένδυσης, για την εγκατάσταση που έχει δηλωθεί στην αίτηση. Στην περίπτωση όπου υπάρχουν επιλέξιμες δαπάνες της κατηγορίας «Λοιπών παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας» τότε η τεκμηρίωση της επίτευξης του στόχου επιτυγχάνεται μόνο με ενεργειακό έλεγχο.

- vi) Να δηλώνουν υπεύθυνα ότι στη διεύθυνση της Επιχείρησης μπορεί να τοποθετηθεί ο προτεινόμενος εξοπλισμός, και δεν υπάρχει περιορισμός από κανονισμούς λειτουργίας (π.χ. κανονισμός πολυκατοικίας, κανονισμός λειτουργίας κτηρίου κ.λπ.) ή το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο,
- vii) Να κατατίθεται συναίνεση του ιδιοκτήτη (Υπεύθυνη Δήλωσή του πριν την «οριστικά υποβληθείσα» αίτηση),
- viii) Δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμη δραστηριότητα.
 - Ως επιλέξιμη δραστηριότητα για τους σκοπούς του Προγράμματος νοείται κάθε οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην ελεύθερη αγορά, εκτός εκείνων που αποτυπώνονται ως μη επιλέξιμες προς ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού 2023/2831 (de minimis), ήτοι
 - α) την πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
 - β) τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται

ή διατίθενται στην αγορά·

γ) την πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων·

δ) τον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις: i) όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ii) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·

- Σε περίπτωση που μία επιχείρηση δραστηριοποιείται σε περισσότερους του ενός ΚΑΔ, για την εκτίμηση της επιλεξιμότητας λαμβάνεται υπόψη ο ΚΑΔ Κύριας Δραστηριότητας κατά την υποβολή της αίτησης. Ωστόσο, σε περίπτωση άσκησης μικτής δραστηριότητας οι δικαιούχοι μεριμνούν μέσω διακριτών λογαριασμών να αποφεύγεται η διεπίδωξη των μη επιλέξιμων δραστηριοτήτων.
- Επιπλέον, στο πλαίσιο του Προγράμματος **εξαιρούνται:**
 - δραστηριότητες δημόσιας διοίκησης και υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, δραστηριότητες οργανώσεων, δραστηριότητες νοικοκυριών, καθώς και δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών,
 - δραστηριότητες που συνδέονται με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01), και ειδικότερα:
 - δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης, εξαιρουμένων των έργων στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου, τα οποία πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C58/01).
 - δραστηριότητες στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ε.Ε. (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς. Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίστηκαν για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής·
 - δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες βιολογικής επεξεργασίας·
 - Για τους αποτεφρωτήρες η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και σε υφιστάμενες μονάδες, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου

- αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, στη δέσμευση των καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή στην ανάκτηση υλικών από την αποτέφρωση τέφρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.
- Για τις μονάδες βιολογικής επεξεργασίας η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου σε υφιστάμενες μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή για εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε βιοαπόβλητα λιπασματοποίησης και αναερόβιας αποδόμησης βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις αυτές στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.
 - δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον. Στο Παράρτημα VII αποτυπώνονται οι ΚΑΔ των μη επιλέξιμων Δραστηριοτήτων.
- ix) Λειτουργούν νόμιμα και συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία, και διαθέτουν, το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά τους (π.χ. άδεια λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας, την τυχόν κατά περίπτωση προβλεπόμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση, κλπ.).
- x) Συνιστούν νομική οντότητα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Ι.Κ.Ε, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Συνεταιρισμός) ή Ατομική Επιχείρηση, και τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία.
- xi) Δεν βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
- xii) Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ή σσωνος σημασίας που έχουν λάβει ως ενιαία επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο Άρθρο 2, παρ. 2 του Κανονισμού 2023/2831, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από το παρόν Πρόγραμμα, να μην υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών. Σε περίπτωση δραστηριοποίησης σε τομείς επιλέξιμους και μη επιλέξιμους με βάση τον ΕΚ 2023/2831, ο δικαιούχος υποχρεούται σε διαχωρισμό των δραστηριοτήτων και διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε να μην ενισχύονται οι μη επιλέξιμοι τομείς. Σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων, εξαγορών και διάσπασης, για τον υπολογισμό της τήρησης των ορίων του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 7-9 του άρθρου 3 του Κανονισμού 2023/2831 (de minimis).
- xiii) Δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 40 του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017), βάσει του οποίου: οι δυνητικοί δικαιούχοι αποκλείονται από την ένταξη σε πρόγραμμα ή την υπαγωγή σε καθεστώς ενίσχυσης, που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς ή εθνικούς πόρους, εάν έχουν επιβληθεί σε βάρος τους, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από

την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής αίτησης συμμετοχής:

- α) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή
- β) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.

Οι υπό α' και β' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ.

Η Αίτηση Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδή αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις.

Σημειώνεται ότι, όλες οι ανωτέρω συνθήκες αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και συμμετοχής στο Πρόγραμμα. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου. Συνεπώς, η μη ικανοποίησή τους ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελεί λόγο απόρριψης του επενδυτικού σχεδίου.

2.2 Επιβεβαίωση τήρησης κριτηρίων επιλεξιμότητας

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρ. 2.1 ανωτέρω ελέγχονται με δύο (2) διακριτούς τρόπους:

- i) Μέσω άντλησης των αναγκαίων πληροφοριών από τρίτα συστήματα του Δημοσίου. Για τον σκοπό αυτό, με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στο Πρόγραμμα, δίνεται η συγκατάθεση για την αναζήτηση των αναγκαίων στοιχείων εκ μέρους του Προγράμματος μέσω άντλησης των αναγκαίων πληροφοριών από συστήματα του Δημοσίου.
- ii) Μέσω κατάλληλων ελέγχων προ της εκταμίευσης σε ωφελούμενες επιχειρήσεις, στο πλαίσιο των οποίων υποβάλλονται από τις τελευταίες τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά τεκμηρίωσης της ορθότητας των υποβληθέντων στοιχείων.

Σε κάθε περίπτωση, ο υποβάλλων την Αίτηση Χρηματοδότησης για λογαριασμό της επιχείρησης είναι υπεύθυνος για την ορθότητα και ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλει, ιδιαίτερα, δε, για:

- τα στοιχεία ταυτοποίησης της επιχείρησης,
- την κάλυψη των αναγκαίων προϋποθέσεων συμμετοχής, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας ενότητας.

Η υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδής αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις.

3. Επιλέξιμες δαπάνες – Επιλέξιμος εξοπλισμός

3.1 Επιλέξιμες δαπάνες

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης αφορά στην επιδότηση:

- i) δαπάνης **Εξοπλισμού**:
 - της δαπάνης αγοράς ενός (1) νέου συστήματος θέρμανσης με χρήση αντλιών θερμότητας,
 - της δαπάνης αγοράς ενός (1) νέου συστήματος ηλιακής θέρμανσης,
 - της δαπάνης αγοράς έξυπνων συσκευών μέτρησης της καταναλισκόμενης ενέργειας (πίσω από το μετρητή του δικτύου).
 - των δαπανών λοιπών παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας
- ii) δαπανών **Υπηρεσιών**:
 - της δαπάνης εκτέλεσης των αναγκαίων συμπληρωματικών εργασιών για την εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού (π.χ κόστος μεταφοράς, εγκατάστασης, παραμετροποίησης του Νέου εξοπλισμού (αντλία θερμότητας, ηλιοθερμικό σύστημα, σύστημα ηλιακής θέρμανσης, έξυπνος μετρητής κλπ.)),
 - της δαπάνης για την έκδοση δύο (2) Ενεργειακών Πιστοποιητικών, (Πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης (ΠΕΑ)) για την εγκατάσταση υλοποίησης της επένδυσης που έχει δηλωθεί στην αίτηση. Επισημαίνεται ότι τα υποβληθέντα 2 ΠΕΑ θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από διαφορετικούς Ενεργειακούς Επιθεωρητές. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρείται η νομοθεσία για το Ασυμβίβαστο των ενεργειακών επιθεωρήσεων,
 - της δαπάνης για την υλοποίηση Ενεργειακού Ελέγχου (πριν την έναρξη της επένδυσης και ακολούθως αυτής, αντίστοιχα της διαδικασίας για τα ΠΕΑ), η οποία είναι επιλέξιμη, μόνο στην περίπτωση όπου υπάρχουν δαπάνες της κατηγορίας δαπανών λοιπών παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας (στην περίπτωση αυτή δεν είναι επιλέξιμη η δαπάνη ΠΕΑ). Επισημαίνεται ότι οι 2 Ενεργειακοί έλεγχοι θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από διαφορετικούς Ενεργειακούς Ελεγκτές.

Ο ακόλουθος Πίνακας 1, εξειδικεύει τα ανωτέρω και παρέχει τα σχετικά επιλέξιμα όρια των δαπανών.

Πίνακας 1: Πίνακας Επιλέξιμων Δαπανών

Α/Α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΔΑΠΑΝΗ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΡΑΣΗΣ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
	Εξοπλισμός			Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 100% του συνολικού προϋπολογισμού
1	Εξοπλισμός	Σύστημα θέρμανσης με χρήση αντλιών θερμότητας	Εξοπλισμός αντλίας θερμότητας με τα παρεκόμενα αυτής	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 100% του συνολικού προϋπολογισμού
1Α	Εξοπλισμός	Ηλιοθερμικό Σύστημα αύξησης της απόδοσης των αντλιών θερμότητας και μέσω αποθήκευσης θερμότητας	Υποστηρικτικό ηλιοθερμικό σύστημα αύξησης απόδοσης (π.χ. δοχείο αδράνειας – αποθήκευσης θερμότητας)	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 100% της δαπάνης της ανωτέρω κατηγορίας δαπάνης 1
1Β	Εξοπλισμός	Σύστημα ηλιακής θέρμανσης	Εξοπλισμός ηλιακής θέρμανσης (Θερμοσίφωνα κ.λπ.)	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 100% του συνολικού προϋπολογισμού
1Γ	Εξοπλισμός	Εξυπνοι μετρητές (Προαιρετική υποστηρικτική της κατηγορίας 1)	Εξυπνες συσκευές μέτρησης της καταναλισκόμενης ενέργειας	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 20% του συνολικού προϋπολογισμού
1Δ	Λοιπές Παρεμβάσεις	Λοιπές Παρεμβάσεις Εξοικονόμησης Ενέργειας	Λοιπές Παρεμβάσεις Εξοικονόμησης Ενέργειας οι οποίες συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας (π.χ. βελτίωση - αντικατάσταση λοιπού εξοπλισμού)	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 20% του συνολικού προϋπολογισμού (απαιτείται και την υλοποίηση ενεργειακού Ελέγχου)
	Υπηρεσίες			Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 25% του συνολικού προϋπολογισμού
2	Υπηρεσίες	Συμπληρωματικές εργασίες για την εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού	Κόστος μεταφοράς, εγκατάστασης, παραμετροποίησης του Νέου εξοπλισμού (αντλία θερμότητας, ηλιοθερμικό σύστημα, σύστημα ηλιακής θέρμανσης, ξύπνιος μετρητής κ.λπ.)	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 25% του συνολικού προϋπολογισμού
3	Υπηρεσίες	Έκδοση δύο (2) Ενεργειακών Πιστοποιητικών, (Πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης (ΠΕΑ))	Το κόστος αφορά στις υπηρεσίες έκδοσης δύο (2) Ενεργειακών Πιστοποιητικών (ΠΕΑ)	Μπορούν να κυμαίνονται έως 400 € ανά ΠΕΑ στο πλαίσιο των δαπανών Υπηρεσιών (στην περίπτωση αυτή δεν γίνονται επιλέξιμες οι υπηρεσίες διενέργειας ενεργειακών ελέγχων)
4	Υπηρεσίες	Διενέργεια δύο (2) Ενεργειακών Ελέγχων	Το κόστος αφορά στις υπηρεσίες δύο (2) Ενεργειακών Ελέγχων	Μπορούν να κυμαίνονται έως 500 € ανά ενεργειακό έλεγχο στο πλαίσιο των δαπανών Υπηρεσιών (στην περίπτωση αυτή δεν γίνονται επιλέξιμες οι υπηρεσίες διενέργειας ΠΕΑ)

3.2 Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών

Σε ό,τι αφορά την τιμολόγηση των επιχορηγούμενων προϊόντων και υπηρεσιών:

- Η επιχορηγούμενη τιμή πώλησης του νέου εξοπλισμού θα πρέπει να αντιστοιχεί σε τιμή (καθαρή αξία και ΦΠΑ) τοις μετρητοίς, καθώς δεν επιδοτούνται τυχόν τόκοι που προκύπτουν μετά από διακανονισμό (δόσεις). Εφόσον η πληρωμή γίνεται βάσει έντοκων δόσεων, θα πρέπει να καταγράφεται και να δηλώνεται στη συναλλαγή το συνολικό ποσό ((καθαρή αξία και ΦΠΑ)) τοις μετρητοίς, διακριτά από οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση (π.χ. τόκους και έξοδα φακέλου).
- Σημειώνεται ότι οποιοδήποτε Ηλιοθερμικό Σύστημα αύξησης της απόδοσης των αντλιών θερμότητας και μέσω αποθήκευσης θερμότητας (π.χ. δοχείο αδράνειας – αποθήκευσης θερμότητας), εμπεριέχεται στις επιλέξιμες δαπάνες για εξοπλισμό της κατηγορίας δαπάνης «Σύστημα θέρμανσης με χρήση αντλιών θερμότητας». Οι δαπάνες του επικουρικού – υποστηρικτικού συστήματος αύξησης της απόδοσης των αντλιών θερμότητας δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 50% επί της κατηγορίας δαπάνης «Σύστημα θέρμανσης με χρήση αντλιών θερμότητας».
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί σε σύστημα ηλιακής θέρμανσης είναι 30% επί των συνολικών δαπανών.
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί σε έξυπνους μετρητές είναι 20% επί των συνολικών δαπανών.
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί σε λοιπές παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας είναι 20% επί των συνολικών δαπανών. Οι λοιπές παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας αποτελούνται από το σύνολο των επικουρικών παρεμβάσεων που μπορεί να υλοποιήσει ο ωφελούμενος για να επιτύχει την απαιτούμενη εξοικονόμηση ενέργειας βάσει ΠΕΑ. ή ενεργειακού ελέγχου, εφόσον αυτές δε δύναται να παρουσιάζονται στο ΠΕΑ (ήτοι στην παραγωγή, την αποθήκευση, τη διανομή προϊόντων, καθώς και τη λειτουργία των εταιρειών).
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί σε συμπληρωματικές εργασίες είναι 25% επί των συνολικών δαπανών.
- Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη επί των υπηρεσιών για την έκδοση του κάθε ΠΕΑ είναι 400,00 €.
- Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη επί των υπηρεσιών για τη διενέργεια του κάθε ενεργειακού ελέγχου είναι 500,00 € και **ο ενεργειακός έλεγχος είναι υποχρεωτικός** μόνο στην υλοποίηση λοιπών παρεμβάσεων ενέργειας, και σε αυτήν την περίπτωση δεν απαιτείται ΠΕΑ. Ο ενεργειακός έλεγχος εμπεριέχει την Έκθεση Αποτελεσμάτων του Ενεργειακού Ελέγχου (όπου παρουσιάζεται η επίτευξη του στόχου της μείωσης των εκπομπών CO₂ τουλάχιστον κατά 30%), όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/51153/387 του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 3187/15.05.2023) και κατατίθεται μέχρι την οριστική υποβληθείσα αίτηση και με την υποβολή των δικαιολογητικών καταβολής της επιχορήγησης. Η Διενέργεια Ενεργειακού Ελέγχου πριν και μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης των παρεμβάσεων γίνεται βάσει του ν.4342/2015 από Ενεργειακούς Ελεγκτές εγγεγραμμένους στο μητρώο ενεργειακών ελεγκτών του ΥΠΕΝ,
- Ο ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμος.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός πρέπει να είναι σύγχρονος, καινούργιος και αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.

- Οι δαπάνες συντήρησης, και επισκευής εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από την επιχείρηση δεν είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων (γνωστά ως «accessories» και όχι «spare parts») είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων μερών του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του για την ομαλή λειτουργία του.
- Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της Αναλυτικής Προκήρυξης του Προγράμματος και ως ημερομηνία λήξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία υλοποίησης της επένδυσης βάσει της απόφασης ένταξης, όπως αυτή ισχύει.
- Σε περίπτωση αγοράς προϊόντος που περιλαμβάνει και επιλέξιμες υπηρεσίες (περίπτωση τιμολόγησης από τον ίδιο προμηθευτή), αυτές θα πρέπει να τιμολογούνται διακριτά (π.χ. να αναγράφονται σε διαφορετική γραμμή του ίδιου παραστατικού ή σε χωριστό παραστατικό) και σε κάθε περίπτωση, να μην ενσωματώνονται στη τιμή του βασικού προϊόντος, επί της οποίας θα υπολογιστεί η ενίσχυση.
- Ο προμηθευτής που τιμολογεί την υπηρεσία εγκατάστασης βεβαιώνει την καλή εκτέλεση των σχετικών εργασιών.
- Από τα σχετικά νόμιμα παραστατικά θα πρέπει να προκύπτει η καθαρή αξία του επιχορηγούμενου προϊόντος και ο ΦΠΑ που αναλογεί στην αξία αυτή.
- Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης, ιδιοπαραγωγή κ.α.).
- Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα, με εξαίρεση όσα είναι στην αγγλική γλώσσα, και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης.
- Σημειώνεται ότι οι επιλέξιμες δαπάνες λαμβάνουν ενίσχυση με τη μορφή της επιχορήγησης. Στις ακόλουθες επισημάνσεις λαμβάνονται υπόψιν τα οριζόμενα στον Καν. ΕΕ 2023/2831, ως ισχύουν.
- Το Πρόγραμμα κάνει δεκτές μόνο συναλλαγές για τις οποίες έχει εκδοθεί το αντίστοιχο φορολογικό παραστατικό.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.

- Τα υποβληθέντα ΠΕΑ/Ενεργειακοί ελεγκοί θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από διαφορετικούς Ενεργειακούς Επιθεωρητές/Ελεγκτές. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρείται η νομοθεσία για το Ασυμβίβαστο των ενεργειακών επιθεωρήσεων.

3.3 Επιλέξιμος εξοπλισμός

Το Πρόγραμμα επιχορηγεί την αγορά εξοπλισμού, με τα αντίστοιχα ακόλουθα ελάχιστα χαρακτηριστικά:

Πίνακας 2: Ελάχιστα τεχνικά χαρακτηριστικά εξοπλισμού

	Τεχνικά Χαρακτηριστικά	Ελάχιστες Απαιτήσεις	
Αντλία θερμότητας	Πιστοποίηση CE	Ναι	
	Ενεργειακή Κλάση (στο επίπεδο των 55°C)	A+ ή καλύτερη	
	Εργοστασιακή Εγγύηση	Τουλάχιστον δύο Έτη (2) για όλη την αντλία θερμότητας (με τα παρελκόμενα)	
	Κατάσταση	Καινούργιο/Αμεταχείριστο	
	Τεχνική υποστήριξη/ επισκευαστικό κέντρο	Τεχνική Υποστήριξη κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της εργοστασιακής εγγύησης	
Σύστημα ηλιακής θέρμανσης (θερμοσίφωνας)	Τεχνικά Χαρακτηριστικά	Ελάχιστες Απαιτήσεις	
	Τύπος Ηλιακού Συλλέκτη	Επιλεκτικός	
	Χαρακτηριστικά Δεξαμενής Ζεστού Νερού (Boiler)	Πιστοποίηση CE	Ναι
		Ενεργειακή Κλάση	C ή καλύτερη (C, B, A)
		Επιτρεπτά εύρη χωρητικότητας (λίτρα)	>80 λίτρα
	1. Πιστοποίηση Solar Keymark ως σύστημα (σχετικά πρότυπα EN 12976-1 & EN 12976-2) 2. Πιστοποίηση Solar Keymark για τους ηλιακούς συλλέκτες που φέρουν (σχετικά πρότυπα EN 12975-1 & ISO 9806)		Αποδεκτοί ηλιακοί θερμοσίφωνες οι οποίοι διαθέτουν έστω μία από τις δύο κατηγορίες πιστοποίησης
	Εργοστασιακή Εγγύηση	Τουλάχιστον δύο Έτη (2) στο σύνολο του ηλιακού συστήματος (δοχείο, συλλέκτες κτλ)	
	Κατάσταση	Καινούργιο/Αμεταχείριστο	
Τεχνική υποστήριξη/ επισκευαστικό κέντρο	Τεχνική υποστήριξη κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της εργοστασιακής εγγύησης		
Έξυπνοι Μετρητές	Τεχνικά Χαρακτηριστικά	Ενδεικτικές Απαιτήσεις	
	Πιστοποίηση CE	Ναι	
	Εργοστασιακή Εγγύηση	Τουλάχιστον δύο Έτη (2)	
	Κατάσταση	Καινούργιο/Αμεταχείριστο	
	Τεχνική υποστήριξη/ επισκευαστικό κέντρο	Τεχνική υποστήριξη κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της εργοστασιακής εγγύησης	

4. Είδος και ύψος ενίσχυσης

4.1 Είδος ενίσχυσης

Το είδος της ενίσχυσης είναι η επιχορήγηση επιλέξιμων δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Καν. ΕΕ 2023/2831 (De minimis) ως ισχύουν. Ειδικότερα, οι δικαιούχοι χρηματοδότησης – ωφελούμενοι επιδοτούνται για τις σχετικές επιλέξιμες δαπάνες, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 της παρούσας.

Ειδικότερα, οι δικαιούχοι χρηματοδότησης (όπως ορίζονται ανωτέρω) εισέρχονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, κατόπιν αυθεντικοποίησης μέσω Taxisnet, και υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα χρηματοδότησης. Εφόσον εγκριθούν και με δεδομένο τον πιστωτικό οργανισμό όπου έχουν ζητήσει κατά την αίτησή του να δημιουργηθεί ο Ειδικός δεσμευμένος καταπιστευτικού λογαριασμός (escrow account) του δικαιούχου, αυτός δημιουργείται με το ποσό της εγκεκριμένης επιδότησης (το ποσό που δικαιούνται οι δικαιούχοι χρηματοδότησης σύμφωνα και με τη σχετική απόφαση ένταξής τους).

Μετά τη διαδικασία ανοίγματος του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού έπεται η πίστωση αυτού από τον Φορέα Οικονομική Διαχείρισης του Προγράμματος μέσω του σχετικού ενδιάμεσου λογαριασμού του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας. Στη συνέχεια με χρέωση του ενδιάμεσου λογαριασμού μεταφέρονται τα ποσά μέσω της ΔΙΑΣ ΑΕ προς τους αναλυτικούς τραπεζικούς ειδικούς δεσμευμένους λογαριασμούς (ΕΔΛ) των δικαιούχων.

Για την αποδέσμευση των χρηματικών ποσών ο εκάστοτε δικαιούχος ανεβάζει στο ΟΠΣ τα απαραίτητα δικαιολογητικά που σχετίζονται με τις δαπάνες του έργου και καταχωρεί Αίτημα Επαλήθευσης– Πιστοποίησης Δαπανών. Εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, ελέγχεται η επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών. Για την αποδέσμευση του αιτούμενου ποσού προς εξόφληση του δικαιούχου απαιτείται βεβαίωση πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του ελέγχου από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος.

Ακολούθως, εγκρίνεται η αποδέσμευση των ποσών από τους ειδικούς δεσμευμένους καταπιστευτικούς λογαριασμούς τους. Η ως άνω αποδέσμευση εκτελείται μέσω του ΟΠΣ, μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα και η κοινοποίηση αυτής στα οικεία πιστωτικά ιδρύματα.

Σημειώνει ότι η εν λόγω διαδικασία λαμβάνει χώρα μετά την προσκόμιση και του 2^{ου} ΠΕΑ (ή 2^{ου} ενεργειακού ελέγχου) όπου φαίνεται η επίτευξη του ενεργειακού στόχου και την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης. Η περαιτέρω ανάλυση της λειτουργίας του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού γίνεται στο Παράρτημα ΙΙ.

4.2 Ύψος ενίσχυσης

Στο πλαίσιο του Προγράμματος επιδοτούνται όλες οι επιχειρήσεις, μικρές (εμπεριέχονται και οι πολύ μικρές), μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Η επιδότηση βασίζεται στην ένταση της ενίσχυσης και το μέγιστο π/υ επιλέξιμων δαπανών ανά μέγεθος επιχείρησης ως ακολούθως με την επιφύλαξη μη υπέρβασης του ανώτατου ορίου σώρευσης του ΕΚ 2831/2023 de minimis:

Πίνακας 3 Ύψος Ενίσχυσης

Μέγεθος επιχείρησης	Μέγιστη ενίσχυση (άνευ ΦΠΑ)	Μέγιστος προϋπολογισμός επιλέξιμων δαπανών (άνευ ΦΠΑ)	Ένταση ενίσχυσης
Μικρή	10.000 €	20.000 €	50 %
Μεσαία ή Μεγάλη	10.000 €	25.000 €	40 %

Επισημαίνεται ότι:

- Το ύψος της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβεί τη μέγιστη δυνατή ενίσχυση, όπως αποτυπώνεται ανωτέρω.
- Οι επί μέρους δαπάνες για τις υπηρεσίες έκδοσης του κάθε ΠΕΑ ανέρχονται κατά μέγιστο στο ποσό των 400,00 €
- Οι δαπάνες που αφορούν σε υπηρεσίες ανέρχονται κατά μέγιστο στο 25% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.
- Απαιτείται να προσκομιστεί το 1^ο ΠΕΑ πριν την έναρξη της υλοποίησης και το 2^ο ΠΕΑ αμέσως μετά την υλοποίηση (ή οι αντίστοιχοι ενεργειακοί έλεγχοι εφόσον απαιτείται βάσει των κατηγοριών δαπανών), ώστε να τεκμηριώνεται η επίτευξη του στόχου της μείωσης των εκπεμπόμενων ρύπων CO₂ τουλάχιστον κατά 30% και να καταβληθεί η ενίσχυση.
- Για την ίδια εγκατάσταση στην οποία αναφέρεται το ΠΕΑ (ή ο ενεργειακός έλεγχος), δεν λαμβάνει χώρα άλλη χρηματοδότηση εξοικονόμησης ενέργειας για πρόγραμμα που αφορά στη Δράση 16874 «Εξοικονομώ επιχειρώντας».
- Οι δαπάνες που ενισχύονται στο πλαίσιο του Προγράμματος **δεν επιτρέπεται να ενισχυθούν από καμία άλλη πηγή, Εθνική ή Ευρωπαϊκή.**

5. Προϋπολογισμός – Πηγή χρηματοδότησης

Το πρόγραμμα «Αλλάζω συσκευή για τις επιχειρήσεις» χρηματοδοτείται από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ειδικότερα στο πλαίσιο:

- του Πυλώνα Ανάκαμψης 1: «Πράσινη Μετάβαση»
- του Άξονα 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση
- της Δράσης 16874: Εξοικονομώ επιχειρώντας.

Οι ενισχύσεις διατίθενται στο πλαίσιο του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ΕΕ 2023/2831 της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2023 που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid).

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος (συνολική Δημόσια Δαπάνη) ανέρχεται σε 105.600.000,00 ευρώ. Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο της Δράσης του ΤΑΑ – 16874 με τίτλο: «Εξοικονομώ Επιχειρώντας», βάσει της υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΟΙΚ 11736/24.01.2024 απόφαση ένταξης του έργου (ΑΔΑ: ΡΩΦΠΗ-1ΝΠ).

Το ποσό αυτό αφορά στην επιχορήγηση των ωφελούμενων μέσω λογαριασμού escrow, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (που δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη), και δεν περιλαμβάνει τυχόν επιπλέον δαπάνες για τη διαχείριση του Προγράμματος. Το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης των εγκεκριμένων αιτήσεων δεν δύναται να υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του Προγράμματος, όπως κάθε φορά τροποποιείται και ισχύει.

6. Υποβολή, έλεγχος και έγκριση αιτήσεων χρηματοδότησης

6.1 Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης

Οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα, υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Προγράμματος <https://exoikonomo-epixeiro2023.gov.gr/>.

Για την υποβολή της αίτησης απαιτείται υποχρεωτικά η προηγούμενη ταυτοποίηση του αιτούντος με τη χρήση των προσωπικών κωδικών – διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet), σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.4727/2020 (Α' 184).

Η αίτηση υποβάλλεται από εκπρόσωπο της επιχείρησης που κατέχει νομίμως τους κωδικούς (username & password) πρόσβασης της επιχείρησης στις φορολογικές υπηρεσίες της ΑΑΔΕ (πληροφοριακό σύστημα taxisnet). Προκειμένου να εισέλθει στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα και να δημιουργήσει νέα αίτηση, ο αιτών θα πρέπει να επιβεβαιώσει την ταυτότητα της επιχείρησης χρησιμοποιώντας τους εταιρικούς κωδικούς πρόσβασης στο Taxisnet. Για το σκοπό αυτό:

- Παρέχει τη συναίνεσή του για την επεξεργασία των αναγκαίων δεδομένων στο πλαίσιο υποβολής, ελέγχου και έγκρισης της Αίτησης Επιχορήγησης, και δηλώνει ότι έχει λάβει γνώση και συμφωνεί - συμμορφώνεται με τους όρους και διαδικασίες του Προγράμματος.
- Μεταβαίνει στο ασφαλές περιβάλλον της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ) για την καταχώρηση των εταιρικών διαπιστευτηρίων στην υπηρεσία αυθεντικοποίησης χρηστών.

Μετά την ταυτοποίησή του, δημιουργείται νέα αίτηση και ακολούθως με την είσοδο του δικαιούχου, γίνεται ο αρχικός έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας αυτόματα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα, βάσει του Κανονισμού 2023/2831 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (De Minimis). Εφόσον ο έλεγχος αυτός είναι αρνητικός, ήτοι ο αιτών υπερβαίνει τα εκάστοτε όρια, τότε η αίτηση δεν δύναται να προχωρήσει περαιτέρω.

Εφόσον δεν έχει εντοπιστεί κάποια κρατική ενίσχυση μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης την τελευταία τριετία (άνω των εκάστοτε ορίων), ο αιτών υποβάλλει αίτηση δηλώνοντας - μεταξύ άλλων:

- Ότι οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχει λάβει σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, με την έννοια του άρθρ. 2 παρ. 2 του ΕΚ 2023/2831, κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών δεν υπερβαίνουν το ποσό των 300.000 € και αναλυτική καταγραφή αυτών σύμφωνα με το Παράρτημα XI (Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας)
- ότι στη διεύθυνσή του μπορεί να τοποθετηθεί ο προτεινόμενος εξοπλισμός, και δεν υπάρχει περιορισμός από κανονισμούς λειτουργίας (π.χ. κανονισμός πολυκατοικίας, κανονισμός λειτουργίας κτηρίου κ.λπ.) ή το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο,
- ότι, εφόσον η εγκατάσταση όπου λαμβάνει χώρα η επένδυση είναι ενοικιαζόμενη / παραχωρούμενη, υπάρχει συναίνεση του ιδιοκτήτη,
- ότι δεν έχει υποβάλει αίτηση για επιδότηση του εν λόγω εξοπλισμού ή και της σχετικής συμπληρωματικής υπηρεσίας από άλλο Ταμείο ή χρηματοδοτικό μέσο ή από άλλο πρόγραμμα ευρωπαϊκό ή εθνικό, όπως για παράδειγμα στα προγράμματα «Εξοικονομώ – Επιχειρώ».

Για να προσδιοριστεί ο τόπος εκτέλεσης της εγκατάστασης των δαπανών που έχει δηλώσει ο αιτών και να ελεγχθούν τα στοιχεία του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ), είναι απαραίτητη η αναζήτηση στοιχείων έδρας ή υποκαταστήματος μέσω της διασύνδεσης με τρίτα συστήματα.

Εφόσον μέσω του προγράμματος θα δοθούν ενισχύσεις σε επιχειρήσεις είναι απαραίτητη η ταυτοποίηση των στοιχείων των χρηστών. Ο μόνος τρόπος για την ταυτοποίηση και την αναζήτηση των στοιχείων των νομικών προσώπων είναι η διασύνδεση με τρίτα συστήματα τα οποία επιστρέφουν στην πλατφόρμα τις κατάλληλες πληροφορίες. Σημειώνεται ότι οι διαδικτυακές υπηρεσίες (WS) μέσω τρίτων συστημάτων περιγράφονται στο Παράρτημα VIII.

Ο αιτών ελέγχει ο ίδιος επίσης τα στοιχεία που αντλούνται αυτόματα από τρίτες υπηρεσίες και μητρώα του Δημοσίου που αφορούν την αίτησή του (και δη την επιβεβαίωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας). Οι αιτούντες θα πρέπει να μεριμνούν για την ακρίβεια και ορθότητα των στοιχείων αυτών προχωρώντας, όπου είναι εφικτό και προβλέπεται, σε επικαιροποίηση ή διόρθωσή τους στις τρίτες υπηρεσίες και μητρώα του Δημοσίου, πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Παράλληλα, ο αιτών καταχωρεί τυχόν συμπληρωματικά στοιχεία που θα του ζητηθούν κατά περίπτωση. Στο τέλος της παραπάνω διαδικασίας, ο αιτών υποβάλλει την αίτηση χρηματοδότησης.

Αναλυτικές πληροφορίες για τη δομή, τον τρόπο συμπλήρωσης και υποβολής των αιτήσεων θα περιλαμβάνονται στην ψηφιακή πλατφόρμα του Προγράμματος ή/και σε σχετικές ανακοινώσεις που θα εκδίδει το-ΥΠΕΝ και ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου.

Η Αίτηση Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδή αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις. Για το σκοπό αυτό πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης θα προηγείται γνωστοποίηση και ρητή αποδοχή όλων των όρων και προϋποθέσεων από την πλευρά του ωφελούμενου.

6.2 Έλεγχος αιτήσεων χρηματοδότησης - αποτελέσματα

Όσες αιτήσεις υποβάλλονται επιτυχώς, επιλέγονται είτε μέχρι εξαντλήσεως της διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος είτε μέχρι της κάλυψης του συνόλου των αιτήσεων, εφόσον επαρκεί η αντίστοιχη δημόσια δαπάνη. Για τις ανάγκες του Προγράμματος επιλέγεται η μέθοδος της **άμεσης αξιολόγησης (First in-First out)**.

Κατά το διάστημα μέχρι την υποβολή μίας αίτησης διενεργούνται οι έλεγχοι επιλεξιμότητας που πραγματοποιούνται με αυτοματοποιημένο τρόπο. Για το προβλεπόμενο διάστημα υποβολής αιτήσεων, οι αιτήσεις που υποβάλλονται λαμβάνουν χρονοσήμανση και ειδικό κωδικό αίτησης (αρ. πρωτοκόλλου), με βάση τα οποία γίνεται και η δέσμευση των πόρων του Προγράμματος.

Αίτηση που υποβάλλεται και μαζί συνυποβάλλεται ΠΕΑ (ή του 1^{ου} Ενεργειακού Ελέγχου εφόσον απαιτείται βάσει των κατηγοριών δαπανών) (και η ΥΔ του ιδιοκτήτη εφόσον απαιτείται), χαρακτηρίζεται «οριστικά υποβληθείσα» και δεσμεύει πόρους σύμφωνα με την διαθεσιμότητα κατά την στιγμή της υποβολής της.

Αίτηση που υποβάλλεται χωρίς την συνυποβολή ΠΕΑ (ή του 1^{ου} Ενεργειακού Ελέγχου εφόσον απαιτείται βάσει των κατηγοριών δαπανών), χαρακτηρίζεται «προσωρινά υποβληθείσα» και δεσμεύει πόρους σύμφωνα με την διαθεσιμότητα κατά την στιγμή της υποβολής της. Στην περίπτωση προσωρινής υποβολής αίτησης δίνεται διάστημα 20 ημερών για την υποβολή του 1^{ου}

Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) ή του 1^{ου} Ενεργειακού Ελέγχου εφόσον απαιτείται βάσει των κατηγοριών δαπανών (και της ΥΔ του ιδιοκτήτη εφόσον απαιτείται). Αν δεν υποβληθεί το ΠΕΑ (και τα λοιπά ανωτέρω) εντός του άνω προβλεπόμενου διαστήματος, η αίτηση μεταβαίνει σε στάδιο «προσωρινής απόρριψης», όπου οι δεσμευμένοι πόροι διατηρούνται προσωρινά μέχρι την πάροδο της διαδικασίας ένστασης.

Σε κάθε προσωρινά απορριπτέα αίτηση δίδεται διάστημα 7 ημερών για την υποβολή ένστασης μέσω του ΟΠΣ του Προγράμματος και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην επόμενη ενότητα «Ενστάσεις». Με την εξέταση της ένστασης, αν αυτή γίνει αποδεκτή, η αίτηση επανέρχεται στην θέση υποβολής με την αρχική της χρονοσήμανση. Αν εντός του προβλεπόμενου διαστήματος δεν υποβληθεί ένσταση, ή αν υποβληθεί ένσταση η οποία κατόπιν εξέτασης δεν γίνει αποδεκτή, η αίτηση μεταβαίνει σε «οριστική απόρριψη» και οι τυχόν δεσμευμένοι πόροι αποδεσμεύονται και είναι στην διάθεση του Προγράμματος για την δέσμευση τους από άλλες αιτήσεις, σύμφωνα πάντα με την σειρά χρονοσήμανσης. Οριστικά απορριπτέες αιτήσεις διατηρούν το δικαίωμα εκ νέου υποβολής, λαμβάνοντας πάντα νέα χρονοσήμανση και νέο κωδικό.

Αίτηση που έχει υποβληθεί, έχει δεσμεύσει πόρους, έχει υποβάλει 1^ο ΠΕΑ (ή ενεργειακό έλεγχο και λοιπά απαιτούμενα δικαιολογητικά) και έχει περάσει επιτυχώς τους ενεργειακούς και διοικητικούς ελέγχους, χαρακτηρίζεται «υπαχθείσα» και εντάσσεται αυτόματα στο Πρόγραμμα. Για κάθε τέτοια αίτηση εκδίδεται Απόφαση Ένταξης από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος και γίνεται η έναρξη της προθεσμίας υλοποίησης εργασιών του κεφαλαίου 8.

Σε περίπτωση εξάντλησης των διαθέσιμων πόρων προτού παρέλθει η ημερομηνία λήξης υποβολής αιτήσεων, η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων βάσει της άνω διαδικασίας εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων (βλ. ενότητα «Επιλαχούσες αιτήσεις»). Διευκρινίζεται ότι το διάστημα υποβολής ΠΕΑ (ή ενεργειακού ελέγχου) καθώς και το διάστημα υποβολής ένστασης είναι ανεξάρτητα διαστήματα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων στο Πρόγραμμα.

Σε περίπτωση διαθέσιμων πόρων που αποδεσμεύονται κατά την διάρκεια του προγράμματος, δίνεται η δυνατότητα ένταξης στο πρόγραμμα στις υφιστάμενες «οριστικά υποβληθείσες» αιτήσεις, πάντα με την σειρά χρονοσήμανσης.

Σε όλα τα στάδια και χαρακτηρισμό μίας αίτησης, η ενημέρωση του αιτούντα γίνεται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος.

6.3 Ενστάσεις

Δυνατότητα ένστασης προβλέπεται σε περιπτώσεις όπου υπεισέρχεται παράγοντας υποκειμενικής αξιολογικής κρίσης, είτε υπάρχει πιθανότητα λάθους υπολογισμού εκ μέρους του αρμοδίων οργάνων. Αντίθετα, λόγω του μαζικού χαρακτήρα του Προγράμματος και της αυτόματης διασταύρωσης στοιχείων, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου δεν υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη ενστάσεις που αμφισβητούν τα δεδομένα υπολογισμού των κριτηρίων επιλεξιμότητας, εφόσον αυτά αντλούνται από επίσημα ηλεκτρονικά μητρώα του δημόσιου τομέα.

Ένσταση υποβάλλεται ηλεκτρονικά στον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) ημερολογιακών ημερών, από την ανακοίνωση της προσωρινής απόρριψης της αίτησης. Για να είναι δυνατή η εξέταση της ένστασης θα πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει:

- τον μοναδικό κωδικό της αίτησης που υποβλήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του

Προγράμματος, για λόγους ταυτοποίησης,

- το ΑΦΜ του ωφελούμενου/αιτούντα, καθώς και
- την τεκμηρίωση τυχόν λάθους υπολογισμού και την επισύναψη των αντίστοιχων τεκμηρίων.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου είναι αρμόδιος για την παραλαβή και διοικητική διεκπεραίωση των ενστάσεων. Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Ενστάσεων της παραγράφου 11. Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου διατηρεί τη δυνατότητα να ορίζει επιπρόσθετες ομάδες εξέτασης ενστάσεων που συνεπικουρούν το έργο της Επιτροπής Ενστάσεων.

Κάθε ένσταση εξετάζεται ως προς το τυπικό σκέλος, και εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις, διερευνάται και ως προς την ουσία αυτής. Ακολουθως, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εξέτασης της ένστασης, η αίτηση μεταβαίνει είτε σε οριστική υποβολή είτε σε οριστική απόρριψη. Κατά των σταδίων οριστικής υποβολής ή απόρριψης δεν παρέχεται δικαίωμα ένστασης.

6.4 Επιλαχούσες αιτήσεις

Με την ολοκλήρωση του διαστήματος υποβολής αιτήσεων, παύει η δυνατότητα υποβολής αίτησης (χρονοσήμανση και απόδοση κωδικού αίτησης).

Οι αιτήσεις που δεν έχουν δεσμεύσει πόρους βάσει των ανωτέρω όρων και στο πλαίσιο της χρονικής προτεραιότητας, παραμένουν στο πληροφοριακό σύστημα ως επιλαχούσες. Σε κάθε περίπτωση, για τις υποβληθείσες αιτήσεις εξακολουθεί να ισχύει η διαδικασία υποβολής ΠΕΑ και των λοιπών ελέγχων. Για τις αιτήσεις αυτές, μετά από το διάστημα υποβολής ΠΕΑ και μετά την υποβολή τυχόν ενστάσεων, καταρτίζεται πίνακας των επιλαχουσών αιτήσεων σε οριστική υποβολή με βάση την χρονική τους προτεραιότητα, βάσει του οποίου δύναται να απορροφούνται αιτήσεις και να εντάσσονται στο Πρόγραμμα σε περίπτωση ύπαρξης πόρων.

7. Διαδικασία υλοποίησης – Καταβολή Ενίσχυσης

7.1 Υλοποίηση επένδυσης

Οι ωφελούμενοι των οποίων οι αιτήσεις εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα, προχωρούν στην υλοποίηση της επένδυσης.

Οι ωφελούμενοι είναι υπεύθυνοι, απέναντι στους αρμόδιους Φορείς, για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση της επένδυσης με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά αυτής.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη δημοσιονομικών διορθώσεων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον Δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις κείμενες διατάξεις.

Επισημαίνεται ότι κατά το διάστημα υλοποίησης, δηλαδή από την ένταξη μίας αίτησης μέχρι και την υποβολή για πιστοποίηση της, διενεργούνται οι έλεγχοι των δικαιολογητικών επιλεξιμότητας στο Πρόγραμμα που δεν γίνονται με αυτοματοποιημένο τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων,
- οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στην αίτησή του που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής της,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του έργου του.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές, ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάκληση της απόφασης ένταξης και στην απένταξη του δικαιούχου από το Πρόγραμμα με έντοκη επιστροφή της ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης.

7.2 Διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού

Μετά την απόφαση Ένταξης, οι δικαιούχοι χρηματοδότησης εισέρχονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, κατόπιν αυθεντικοποίησης μέσω Taxisnet, και υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα χρηματοδότησης, στο πλαίσιο της οποίας ζητούνται τα ακόλουθα:

- i) Επιλογή του πιστωτικού ιδρύματος για την δημιουργία/διαχείριση του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού, ανά ενάριθμο έργου της Συλλογικής Απόφασης έργων του Ταμείου Ανάκαμψης («ΣΑΤΑ») όπου είναι ενταγμένη η δράση,
- ii) δήλωση τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) που ήδη τηρεί ο εκάστοτε δικαιούχος στο πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής του, για την διαχείριση πληρωμών, όπως ενδεικτικά των παρακάτω:
 - εξόδων, για τις περιπτώσεις πληρωμής προμηθευτών
 - πληρωμών, για τις περιπτώσεις πιστώσεων απευθείας στην δικαιούχο χρηματοδότησης

- iii) δήλωση, με την οποία ο εκάστοτε Δικαιούχος βεβαιώνει αποδοχή με ηλεκτρονικό τρόπο κατά την είσοδο του στην πλατφόρμα, η οποία και επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 όσων αναφέρονται στο Παράρτημα II το οποίο και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης, και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα κάτωθι:
- ότι έχει ενημερωθεί για τους όρους του προγράμματος χρηματοδότησης του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63), όπως αυτό εξειδικεύεται στο άρθρο 59 του ν. 4949/2022 (Α' 126), καθώς και για την κείμενη νομοθεσία αναφορικά με την επιστροφή αδιάθετων ποσών, στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, καθώς και των τυχόν δημιουργούμενων, από την παραμονή των πιστώσεων στον άνω ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό, τόκων στο Ελληνικό Δημόσιο, χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου/ωφελούμενου, καθώς και για την ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου αναφορικά με τα στοιχεία του ειδικού λογαριασμού (IBAN, δικαιούχος), την κίνηση του ανωτέρω ειδικού δεσμευμένου λογαριασμού, την ύπαρξη τυχόν υπολοίπων καθώς και τυχόν κινήσεις και εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από αυτόν,
 - έχει λάβει γνώση των δηλώσεων και αποποίησης ευθυνών του πιστωτικού ιδρύματος έναντι του δικαιούχου/ πελάτη η οποία θα πρέπει να υποβάλλεται ταυτόχρονα με το αίτημα ανοίγματος του λογαριασμού.

7.3 Έλεγχος δικαιολογητικών δαπανών- Καταβολή ενίσχυσης

Η πίστωση του καταπιστευτικού λογαριασμού υλοποιείται από την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί τη βάση του εκάστοτε οριστικού καταλόγου δικαιούχων και **μετά** την έκδοση απόφασης ένταξης. Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως υπόλογος διαχειριστής, μεταφέρει το συνολικό ποσό από το λογαριασμό του έργου της οικείας ΣΑΤΑ, με ηλεκτρονική πληρωμή (eps) σε ενδιάμεσο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας. Στη συνέχεια με χρέωση του ενδιάμεσου λογαριασμού μεταφέρονται τα ποσά μέσω της ΔΙΑΣ ΑΕ προς του αναλυτικούς τραπεζικούς ειδικούς δεσμευμένους λογαριασμούς (ΕΔΛ) των δικαιούχων.

Με σκοπό την αποδέσμευση των χρηματικών ποσών, ο εκάστοτε δικαιούχος θα πρέπει να καταχωρήσει προς έλεγχο, τα απαραίτητα δικαιολογητικά όπως αυτά αναλύονται στο Παράρτημα IV και το 2^ο ΠΕΑ (ή 2^ο ενεργειακό έλεγχο).

Σε περίπτωση που είχε διενεργηθεί 1^{ος} ενεργειακός έλεγχος, πραγματοποιείται 2^{ος} ενεργειακός έλεγχος, τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου.

Έπειτα, ο χρήστης υποβάλλει Αίτημα Επαλήθευσης– Πιστοποίησης Δαπανών έτσι ώστε να γίνει σχετικός έλεγχος μέσω του οποίου θα τεκμηριωθεί η μείωση ετήσιων εκπομπών CO₂ κατά τουλάχιστον 30,00%.

Ο τελικός έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας πραγματοποιείται βάσει του Κανονισμού 2023/2831 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (De Minimis). Εφόσον ο έλεγχος αυτός είναι αρνητικός, ήτοι ο αιτών υπερβαίνει τα εκάστοτε όρια, τότε η αίτηση δεν δύναται να προχωρήσει περαιτέρω. Σημειώνεται ότι για τις **εξοφλήσεις** των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της επένδυσης, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Εφόσον εξασφαλίζεται επιτυχώς ο ελάχιστος ενεργειακός στόχος και ο τελικός έλεγχος σώρευσης εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, ελέγχεται η επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών. Επισημαίνεται ότι μεταξύ των απαραίτητων δικαιολογητικών που ελέγχονται (Παράρτημα IV) συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά τα Στοιχεία Πραγματικού Δικαιούχων (Παράρτημα IX).

Για την **αποδέσμευση του αιτούμενου ποσού** προς εξόφληση του δικαιούχου, εκδίδεται από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου βεβαίωση πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του ελέγχου (εμπεριέχει και την «κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών» σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία αποτελείται από τον οριστικό κατάλογο δικαιούχων). Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αφού παραλάβει την «τελική κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών», εγκρίνει τη χορήγηση της ενίσχυσης (ήτοι την αποδέσμευση των ποσών για έκαστο των δικαιούχων της τελικής κατάστασης). Η ως άνω αποδέσμευση εκτελείται μέσω του ΟΠΣ, μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα και η κοινοποίηση αυτής στα οικεία πιστωτικά ιδρύματα. Τέλος, ενημερώνεται το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΕΗΣ) με τις καταβληθείσες ενισχύσεις.

8. Διάρκεια Προγράμματος – Χρονικά Ορόσημα και προθεσμίες

8.1 Προκήρυξη

Ως ημερομηνία προκήρυξης του Προγράμματος νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος Οδηγού. Με την προκήρυξη ενεργοποιείται ο μηχανισμός διαχείρισης, υποστήριξης, δημοσιότητας και επικοινωνίας ωφελούμενων.

8.2 Περίοδος Υποβολής & αξιολόγησης Αιτήσεων Χρηματοδότησης

Η έναρξη υποβολής Αιτήσεων χρηματοδότησης από δυνητικούς ωφελούμενους θα ενεργοποιηθεί την **Πέμπτη 22 Φεβρουαρίου 2024**.

Μετά την εξάντληση του διαθέσιμου π/υ, οι υπόλοιπες οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις θα παραμένουν στο σύστημα ως επιλαχούσες αιτήσεις με βάση την χρονοσήμανση που έλαβαν κατά την υποβολή τους.

8.3 Περίοδος ενστάσεων

Ενστάσεις μπορούν να **υποβάλλονται εντός 7 ημερολογιακών ημερών** από την μετάβαση τους σε κατάσταση προσωρινής απόρριψης. Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης των ενστάσεων, ακολουθεί η διαδικασία της Παραγράφου 6 περί ενστάσεων.

8.4 Διάρκεια υλοποίησης

Η διάρκεια υλοποίησης σε κάθε αίτηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **6 μήνες** από την έγκρισή της στο Πρόγραμμα.

Εντός του άνω διαστήματος θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο και, στην περίπτωση χρήσης ΠΕΑ, να υποβληθεί αίτημα ολοκλήρωσης και ελέγχου για την καταβολή ενίσχυσης (συμπεριλαμβανομένων των δικαιολογητικών ολοκλήρωσης και του 2^{ου} ΠΕΑ.

Σε περίπτωση που είχε διενεργηθεί 1^{ος} ενεργειακός έλεγχος, ο 2^{ος} ενεργειακός έλεγχος, θα πραγματοποιείται τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου και κατόπιν θα υποβάλλεται αίτημα ολοκλήρωσης και ελέγχου για την καταβολή ενίσχυσης (συμπεριλαμβανομένων των δικαιολογητικών ολοκλήρωσης και του 2^{ου} ενεργειακού ελέγχου).

Σε κάθε περίπτωση, η υποβολή αιτήματος για καταβολή της ενίσχυσης της επένδυσης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως και την **30/09/2025**.

8.5 Τροποποίηση προθεσμιών

Τυχόν αλλαγή των ανωτέρω προθεσμιών δύναται να πραγματοποιηθεί από το Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, ο οποίος αξιολογεί την ανάγκη και τη δυνατότητα παράτασης με βάση τις πραγματικές συνθήκες κατά την εξέλιξη του Προγράμματος. Επίσης, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου δύναται να ορίζει ειδικότερες προθεσμίες που σχετίζονται με επιμέρους βήματα του Προγράμματος. Για την χορήγηση των ανωτέρω, απαιτείται αιτιολογημένη εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΝ και της ΕΥΣΤΑ.

Σε κάθε περίπτωση, η το διάστημα που τίθεται για καταβολή της ενίσχυσης της επένδυσης δεν δύναται να ξεπερνά την καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας (30/09/2025).

9. Έλεγχοι και διοικητικές επαληθεύσεις

9.1 Διοικητικές επαληθεύσεις

Διοικητικές επαληθεύσεις πραγματοποιούνται για τις υποβληθείσες αιτήσεις με αυτοματοποιημένο τρόπο, μέσω της Ψηφιακής Πλατφόρμας του Προγράμματος.

Για τους σκοπούς του Προγράμματος, ως διοικητική επαλήθευση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου νοείται:

- Για τη αγορά νέου επιδοτούμενου εξοπλισμού, η επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας του ωφελούμενου, όπως αυτή διασφαλίζεται μέσω ελέγχου και διασταύρωσης των στοιχείων του ωφελούμενου πριν την έγκριση της αίτησης συμμετοχής του στο Πρόγραμμα. Στα πλαίσια των ελέγχων προβλέπεται η αναζήτηση και υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων.
- Έλεγχος σώρευσης, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων (Sorefsis.gr), έτσι ώστε εντοπιστούν τυχόν κρατικές ενισχύσεις που έχει λάβει η επιχείρηση.

Πέραν των διοικητικών επαληθεύσεων που πραγματοποιούνται με αυτοματοποιημένο τρόπο, στις υπαχθείσες αιτήσεις στο Πρόγραμμα, κατά το διάστημα υλοποίησης, δηλαδή από την ένταξη της αίτησης μέχρι και την υποβολή αίτησης για πιστοποίηση αυτής, διενεργούνται διοικητικές επαληθεύσεις που δεν γίνονται με αυτοματοποιημένο τρόπο βάσει ελέγχου των δικαιολογητικών και όρων επιλεξιμότητας για την ένταξη της αίτησης στο Πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο των διοικητικών επαληθεύσεων και ελέγχων επιλεξιμότητας, γίνονται και οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος, σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%)

- των αντιγράφων (δικαιολογητικών) που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014,

- των αιτούμενων δαπανών, για έλεγχο διπλής χρηματοδότησης από άλλη πηγή.

9.2 Διενέργεια ελέγχων

Πέραν των διοικητικών επαληθεύσεων και των ελέγχων επιλεξιμότητας, δύναται να πραγματοποιούνται δειγματοληπτικοί επιτόπιοι έλεγχοι σε ωφελούμενους που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, προκειμένου να διαπιστωθεί η ορθή τήρηση των διαδικασιών και όρων του Προγράμματος. Η στόχευση των ελέγχων και ο καθορισμός του δείγματος μπορεί να βασίζεται:

- i) σε τυχαία επιλογή,
- ii) σε ανάλυση στατιστικών δεδομένων ή
- iii) ως απόκριση σε αναφορές και καταγγελίες από τρίτα μέρη.

Σε περίπτωση διενέργειας επιτόπιου ελέγχου, οι ελεγχόμενοι υποχρεούνται να διευκολύνουν τα αρμόδια όργανα και να παρέχουν κάθε αναγκαία πληροφορία και στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση του Προγράμματος και τη συμμετοχή τους σε αυτό. Έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί επιτόπια ή/ και εξ' αποστάσεως (ηλεκτρονικά), μέσω παροχής από τους ελεγχόμενους συγκεκριμένων πληροφοριών ή τεκμηρίων που θα ζητηθούν.

10. Υποχρεώσεις συμμετεχόντων – Συνέπειες μη τήρησης υποχρεώσεων

10.1 Βασικές Υποχρεώσεις Ωφελούμενων – Μακροχρόνιες Υποχρεώσεις

Οι ωφελούμενοι οφείλουν να αποδεχθούν τους ακόλουθους όρους για τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα:

- Να τηρούν απαρέγκλιτα τους όρους του Προγράμματος.
- Να υποβάλουν μία μόνο Αίτηση Χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ με ακριβή και αληθή στοιχεία.
- Να τηρούν την αρχή της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης σε περίπτωση όπου έχει υποβληθεί αίτηση για καταβολή ενίσχυσης για τις ίδιες δαπάνες σε άλλο Πρόγραμμα, η αίτηση θα απορρίπτεται.
- Εφόσον αγοράσουν νέο εξοπλισμό, να βεβαιώσουν ότι αυτός θα εγκατασταθεί στην τοποθεσία που έχει καταγραφεί στην Αίτηση Χρηματοδότησης.
- Να υποβάλουν 2 ΠΕΑ (ή 2 Ενεργειακούς ελέγχους εφόσον έχουν επιλέξει την κατηγορία δαπανών «λοιπών παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας»), εκ των οποίων το 1^ο ΠΕΑ/1^{ος} ενεργειακός έλεγχος (πριν την υλοποίηση) να υποβληθεί το αργότερο 20 ημέρες από την ημερομηνία αρχικής υποβολής στο Πρόγραμμα.
- Η διάρκεια υλοποίησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 6 μήνες από την έγκριση της αίτησής τους και σε κάθε περίπτωση, η υλοποίηση της επένδυσης θα πρέπει να έχει υλοποιηθεί έως και την 30/09/2025.
- Να αποφεύγουν αθέμιτες πρακτικές και κάθε ενέργεια εκμετάλλευσης των όρων του Προγράμματος, ενδεικτικά μέσω της διενέργειας εικονικών συναλλαγών.
- Να διατηρήσουν προς επίδειξη το σύνολο του κατά περίπτωση προβλεπόμενου υλικού τεκμηρίωσης, που σχετίζεται με την αγορά (πχ τιμολόγιο αγοράς) επί πέντε (5) έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.
- Να δεχθούν να υπαχθούν σε πιθανό προγραμματισμένο επιτόπιο έλεγχο από αρμόδιες ελεγκτικές αρχές μετά από πρότερη συνεννόηση, διευκολύνοντας τα αρμόδια όργανα και παρέχοντας κάθε αναγκαία σχετική πληροφορία.
- Να τηρούν τους κανόνες δημοσιότητας του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως αυτοί προβλέπονται στον Κανονισμό 241/2021 και εξειδικεύονται στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0, όπως κάθε φορά ισχύει (ήτοι ανάρτηση πινακίδων, αφισών κλπ.) . Θα αναρτηθούν σχετικές οδηγίες στον Δικτυακό Τόπο του προγράμματος.
- Την τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της κάθε συναλλαγής και την αποφυγή υπερτιμολογήσεων, ψευδών δηλώσεων, εικονικών τιμολογήσεων και μη έγκαιρης δήλωσης τυχόν επιστροφών που θα έπρεπε να οδηγήσουν σε ακύρωση της αντίστοιχης επιδότησης.
- Την τήρηση της αντίστοιχης τεκμηρίωσης που αποδεικνύει τα παραπάνω και μπορεί να προσκομιστεί / επιδειχθεί σε περίπτωση δειγματοληπτικού ελέγχου.
- Να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Να διατηρούν τον επιδοτούμενο εξοπλισμό για διάστημα-τουλάχιστον τριών (3) ετών από την

καταβολή της ενίσχυσης χωρίς αυτός να μεταπωληθεί/παραχωρηθεί/μισθωθεί.

Η μη τήρηση των παραπάνω όρων από τον ωφελούμενο αποτελεί λόγο αποκλεισμού του από το Πρόγραμμα. Σε περίπτωση που η μη συμμόρφωση βεβαιώνεται μετά την καταβολή της αναλογούσας επιχορήγησης, αναζητείται εντόκως το ποσό της επιχορήγησης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

10.2 Συνέπειες μη τήρησης υποχρεώσεων – ανάκτηση ενισχύσεων και δημοσιονομικές διορθώσεις

Σε περίπτωση κατά την οποία, σε οποιοδήποτε στάδιο του Προγράμματος ή μετά την ολοκλήρωση αυτού διαπιστωθεί από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, βάσει ελέγχων που διενεργούν τα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά όργανα, η μη τήρηση των υποχρεώσεων ωφελούμενων, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες:

- i) για την τροποποίηση της αρχικής απόφασης έγκρισης και την ανάκληση των σχετικών αιτήσεων χρηματοδότησης,
- ii) επιπλέον, εφόσον απαιτείται, για τη δημοσιονομική διόρθωση και την ανάκτηση των ενισχύσεων από τις αρμόδιες Αρχές ή την αναπροσαρμογή αυτών.

Αναλόγως των ευρημάτων των ελέγχων, τα ποσά της ανάκτησης καταλογίζονται στους ωφελούμενους.

Οι ωφελούμενοι δύνανται να υποβάλλουν ένσταση κατά της παραπάνω απόφασης ανάκλησης, ως ακολούθως:

- α) Εφόσον από την απόφαση δεν προκύπτει δημοσιονομική διόρθωση:
 - Η ένσταση υποβάλλεται προς τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση του πορίσματος του ελέγχου.
 - Η ένσταση εξετάζεται από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της ένστασης, ο οποίος και εισηγείται την αποδοχή ή απόρριψή της προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- β) Εφόσον από την απόφαση προκύπτει δημοσιονομική διόρθωση και υποχρέωση επιστροφής ενίσχυσης:
 - Η ένσταση υποβάλλεται εγγράφως προς την ΕΥΣΤΑ, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση του πορίσματος του ελέγχου.
 - Η ένσταση εξετάζεται από την ΕΥΣΤΑ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται από τη Διαχειριστική Αρχή εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της ένστασης.

Σε περίπτωση διαπίστωσης μη τήρησης των προϋποθέσεων του ΕΚ 2023/2831 (Κανονισμός De Minimis), η υποχρέωση ανάκτησης αφορά το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης και γίνεται εντόκως από τη χρονική στιγμή που τέθηκε το ποσό στη διάθεση του δικαιούχου, σύμφωνα με την κείμενη σχετική εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, σύμφωνα με το επιτόκιο ανάκτησης που ορίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

11. Εμπλεκόμενοι Φορείς

Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου της υλοποίησης του προγράμματος, είναι το Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου («ΤΑΙΠΕΔ»).

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου στα πλαίσια του ρόλου του λαμβάνει τις αρμοδιότητες που απορρέουν από τη σύμβασή του με το ΥΠΕΝ. Μεταξύ των ανωτέρω, είναι αρμόδιο για:

- i) την υποδοχή των αιτήσεων χρηματοδότησης,
- ii) τον έλεγχο και την αξιολόγηση των αιτήσεων,
- iii) την έκδοση αποφάσεων έγκρισης ή απόρριψης των αιτήσεων ένταξης στο πρόγραμμα,
- iv) τη διαχείριση των ενστάσεων στις προσωρινά και οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις του Προγράμματος,
- v) την εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την έκδοση αποφάσεων απένταξης ή περικοπής της χρηματοδότησης,
- vi) την εισήγηση για την πραγματοποίηση των διαδικασιών εκκαθάρισης και καταβολής πληρωμών του Προγράμματος από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΕΝ και εν γένει την υποστήριξη των Φορέων Υλοποίησης και Οικονομικής Διαχείρισης στην διαχειριστική παρακολούθηση του Προγράμματος,
- vii) την οργάνωση και λειτουργία γραφείου εξυπηρέτησης (Helpdesk) για το Πρόγραμμα,
- viii) την ενημέρωση του σχετικού διαδικτυακού τόπου του Προγράμματος με συχνές ερωτήσεις - απαντήσεις για τη διασαφήνιση των όρων και προϋποθέσεων της παρούσας, καθώς και όλων των σχετικών θεμάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση του Προγράμματος,
- ix) την παροχή υπηρεσιών ελέγχου υλοποίησης των ενισχυόμενων δράσεων των ωφελούμενων,
- x) την ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος για την υποστήριξη του Προγράμματος,
- xi) την παροχή νομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου έχει γνώση και τήρηση των διαδικασιών που απαιτούνται στο πλαίσιο του Συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Για την εκτέλεση επιμέρους εργασιών που σχετίζονται με τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων, και κάθε σχετική διαδικασία διαχείρισης, καθώς και για τη αξιολόγηση των αιτήσεων, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου μπορεί να ορίζει ομάδες εργασίας και να αναθέτει την εκτέλεση εργασιών ελέγχου σε στελέχη/συνεργάτες που εντάσσονται σε αυτές.

Ειδικά, για την εξέταση των κατά περίπτωση ενστάσεων που δύναται να υποβληθούν από ενδιαφερόμενους στο Πρόγραμμα, ορίζεται με απόφαση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου Επιτροπή Ενστάσεων. Η Επιτροπή αποφαινεται επί των υποβληθεισών ενστάσεων και υποβάλει εγγράφως τις εισηγήσεις της, που λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις δια του νόμιμου εκπροσώπου του. Η Επιτροπή υποστηρίζεται στο έργο της από τις ομάδες της προηγούμενης παραγράφου.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος δύναται να εισηγείται μέτρα για την εύρυθμη εξέλιξη της υλοποίησης των έργων του Προγράμματος και να διενεργεί ελέγχους στους Δικαιούχους

για να επιβεβαιώσει την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος. Οι Δικαιούχοι, σε περίπτωση που επιλεγούν για έλεγχο, πρέπει να υποβάλουν και να επιδείξουν κάθε παραστατικό και στοιχείο που κριθεί ότι συμβάλλει στην εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για την τήρηση των υποχρεώσεών τους. Η παράλειψη/ άρνηση υποβολής/επίδειξης των παραπάνω στοιχείων ή η ανακριβής δήλωση στοιχείων αποτελεί λόγο αθέτησης των όρων και προϋποθέσεων. Για τη διενέργεια των ανωτέρω ελέγχων ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου δύναται να υποστηρίζεται από ομάδα έργου (ως επικουρικός ελεγκτικός μηχανισμός του προγράμματος) που στελεχώνεται από υπαλλήλους των κατά περίπτωση αρμόδιων ως προς το τεχνικό αντικείμενο υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει από τους ωφελούμενους πρόσθετες διευκρινίσεις ή λοιπές πληροφορίες σε οποιοδήποτε στάδιο εξέλιξης των έργων.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ ορίζεται ως φορέας Υλοποίησης και είναι αρμόδια για:

- i. τον σχεδιασμό των διαδικασιών του Προγράμματος σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ευθύνης,
- ii. να δύναται να διενεργεί συστημικούς και δειγματοληπτικούς ελέγχους για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος, την αξιοπιστία των πληροφοριών και στοιχείων που δηλώνονται και τηρούνται, καθώς και την επιβεβαίωση της ορθής εκτέλεσης των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου,
- iii. να δύναται να διενεργεί επίσης ελέγχους σε ωφελούμενους για να επιβεβαιώσει την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος. Η παράλειψη, άρνηση υποβολής / επίδειξης των παραπάνω στοιχείων ή η ανακριβής δήλωση στοιχείων αποτελεί λόγο αθέτησης των όρων και προϋποθέσεων και επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις,
- iv. την παρακολούθηση της πορείας του Προγράμματος, του σχεδιασμού και της μέριμνας έκδοσης των απαραίτητων οδηγιών - κατευθύνσεων προς τους εμπλεκόμενους φορείς,
- v. τον έλεγχο για την παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική Σύμβαση,
- vi. τον έλεγχο για την παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών για την παρακολούθηση και τον τελικό απολογισμό του Προγράμματος σύμφωνα με την ισχύουσα Σύμβαση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου,
- vii. την μέριμνα για τήρηση αρχείου με όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τα οικονομικά έτη από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης δυνάμει της παρούσας, του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831, De Minimis, όπως ισχύει. Ειδικότερα οι πληροφορίες θα πρέπει να διατηρούνται επί 10 οικονομικά έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (σε περίπτωση καθεστώτων ενίσχυσης από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης).

Αρμόδιος Φορέας για τη καταβολή της αναλογούσας επιδότησης (εφεξής «φορέας Οικονομικής Διαχείρισης») ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΕΝ.

Το έργο του Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης είναι η:

- i) καταβολή της αναλογούσας επιδότησης,

- ii) λειτουργία των δράσεων για τις κινήσεις των λογαριασμών του Προγράμματος και για τα θέματα που σχετίζονται με καταβολές και επιστροφές ποσών κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, καθώς και σε περίπτωση ελέγχων που διενεργούνται από Εθνικές και Ευρωπαϊκές αρχές σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης των δράσεων και μετά την ολοκλήρωση αυτών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της,
- iii) διαχείριση των σχετικών διαδικασιών εκκαθάρισης και καταβολής των πληρωμών του Προγράμματος,
- iv) συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου για την παρακολούθηση και τον τελικό απολογισμό του Προγράμματος,
- v) υποστήριξη και λειτουργία των σχετικών διαδικασιών για την υλοποίηση των escrow accounts, βάσει της κείμενης νομοθεσίας.

12. Ενέργειες δημοσιότητας και ενημέρωσης

Με σκοπό την πληρέστερη ενημέρωση των ωφελούμενων και των δυνητικών προμηθευτών του Προγράμματος, ο Φορέας Υλοποίησης, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου, και ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης προβαίνουν στις κατά περίπτωση απαραίτητες ενέργειες δημοσιότητας, σύμφωνα με τους κανόνες δημοσιότητας του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως αυτοί προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 241/2021 και του άρθρου 6 της υπ. αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» περί πληροφόρησης, επικοινωνίας και δημοσιότητας, και εξειδικεύονται στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0, όπως κάθε φορά ισχύει. Θα αναρτηθούν σχετικές οδηγίες στον Δικτυακό Τόπο του προγράμματος.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται για το Πρόγραμμα μέσα από το δικτυακό τόπο του Προγράμματος. Επιπλέον, μπορούν να επικοινωνούν με το γραφείο εξυπηρέτησης του Προγράμματος (helpdesk) μέσω τηλεφώνου και ηλεκτρονικής επικοινωνίας, για να λαμβάνουν πληροφόρηση και απαντήσεις σε ερωτήματα που υποβάλλουν.

Οι προμηθευτές που προβαίνουν σε διαφημιστικές καμπάνιες υπό οποιαδήποτε μορφή (τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπο υλικό, ειδική προωθητική ενέργεια κλπ.), στις οποίες υπάρχει αναφορά στο παρόν Πρόγραμμα, υποχρεούνται να τηρούν τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 241/2021 και του άρθρου 6 της υπ. αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» περί ενημέρωσης και δημοσιότητας, και εξειδικεύονται στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0 και να ακολουθούν τις κατευθυντήριες οδηγίες που θα εκδίδονται και θα αναρτώνται στο δικτυακό τόπο του Προγράμματος.

13. Τελικές ρυθμίσεις

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσης, το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος ενεργεί υπό την ιδιότητα του Υπευθύνου Επεξεργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, ο δε Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου υπό την ιδιότητα του Εκτελούντος την Επεξεργασία. Αμφότεροι, οφείλουν να τηρούν όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (ΓΚΠΔ), καθώς και τις διατάξεις του ν. 4624/2019 (Α' 137) που συνάδουν με την ιδιότητά τους.

Επίσης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των κατάλληλων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας των λαμβανομένων πληροφοριών και, κατ' ελάχιστον, την καταγραφή και παρακολούθηση των προσβάσεων, τη διασφάλιση ιχνηλασιμότητας και την προστασία των διακινούμενων δεδομένων από κάθε παραβίαση, καθώς και από σκόπιμη ή τυχαία απειλή. Τέλος, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την υποχρέωση επεξεργασίας των λαμβανομένων πληροφοριών αποκλειστικά και μόνον για τους σκοπούς της παρούσας.

14. Κατάλογος Παραρτημάτων

Η Πρόσκληση συνοδεύεται από τα ακόλουθα παραρτήματα:

Παράρτημα I: Πληροφορίες για την υποβολή, έγκριση, υλοποίηση και καταβολή της Αίτησης Συμμετοχής στο Πρόγραμμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Προγράμματος

Παράρτημα II: Λειτουργία Καταπιστευτικού Λογαριασμού (escrow account)

Παράρτημα III: Δικαιολογητικά και Όροι Συμμετοχής

Παράρτημα IV: Δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης

Παράρτημα V: Ορισμός ΜΜΕ

Παράρτημα VI: Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis

Παράρτημα VII: Μη Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Παράρτημα VIII: Διαδικτυακές Υπηρεσίες (WS) μέσω Τρίτων Συστημάτων

Παράρτημα IX: Κανόνες Σώρευσης

Παράρτημα X: Υπεύθυνη Δήλωση Πραγματικών Δικαιούχων

Παράρτημα XI: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Σώρευσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι Πληροφορίες για την υποβολή, έγκριση, και υλοποίηση παρεμβάσεων της Αίτησης Συμμετοχής στο Πρόγραμμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Προγράμματος

Σύνοψη

Οι χρήστες που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα θα πρέπει να υποβάλουν την Αίτηση Συμμετοχής τους στην ψηφιακή πλατφόρμα του Προγράμματος ακολουθώντας συγκεκριμένα βήματα.

Για την υποβολή, έγκριση, υλοποίηση και καταβολή ενίσχυσης Αίτησης Συμμετοχής στο πρόγραμμα απαιτείται:

- 1) Η σύνδεση του χρήστη στην πλατφόρμα κάνοντας χρήση διαπιστευτηρίων της επιχείρησης (Χρήστης, Κωδικός) του TaxisNet, για την οποία υποβάλλει Αίτηση Συμμετοχής.
- 2) Η συμπλήρωση και υποβολή των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών και η υποβολή της Αίτησης.
- 3) Η ένταξη και ο έλεγχος της Αίτησης από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και η έγκριση ή απόρριψή της.
- 4) Η υποβολή δύο (2) Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης (ή δύο (2) Ενεργειακών Ελέγχων εφόσον έχει επιλεγεί η συγκεκριμένη κατηγορία) (από διαφορετικούς Ενεργειακούς Επιθεωρητές και με τήρηση του Ασυμβίβαστου αυτών).
- 5) Ο έλεγχος του ποσοστού μείωσης των εκτιμωμένων εκπεμπόμενων ρύπων CO₂, τουλάχιστον κατά 30,00%.
- 6) Οι 2 έλεγχοι Σώρευσης αυτοματοποιημένοι και μέσω Υπεύθυνης Δήλωσης (στο αρχικό στάδιο της Υποβολής και στο τελικό στάδιο πριν την καταβολή της Ενίσχυσης).
- 7) Η απόφαση έγκρισης/Ένταξης, βάσει της οποίας γίνεται και η διαδικασία ανοίγματος και κίνησης του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού.

Βήματα διαδικασίας

Σύνδεση Χρήστη

Ο χρήστης θα συνδέεται στην πλατφόρμα κάνοντας χρήση των διαπιστευτηρίων της επιχείρησης (Χρήστης, Κωδικός) του TaxisNet.

Υποβολή Αίτησης Συμμετοχής

Ο χρήστης για να ολοκληρώσει την υποβολή της Αίτησης Συμμετοχής θα πρέπει να συμπληρώσει στην πλατφόρμα τα ακόλουθα στοιχεία:

- 1) Τα βασικά στοιχεία επιχείρησης.
- 2) Τα στοιχεία των επιχειρήσεων με τις οποίες συνιστά ενιαία επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρ. 2 παρ.2 του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831
- 3) Το σύνολο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει αυτός και οι επιχειρήσεις που συνιστούν ενιαία με αυτόν επιχείρηση κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών
- 4) Τα στοιχεία ταυτότητας εκπροσώπων.
- 5) Τα στοιχεία εταιρικής σύνθεσης.
- 6) Τα στοιχεία του τόπου εκτέλεσης υλοποίησης των δαπανών.

7) Τις επιλέξιμες δαπάνες που εκτιμά ότι θα υλοποιήσει.

8) Τους όρους και τις προϋποθέσεις.

Ο χρήστης υποβάλλει τα παραπάνω στοιχεία μέσω συμπλήρωσης των αντίστοιχων φορμών ή/και προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια υποβολής της αίτησης συμμετοχής διενεργείται αυτόματα από την πλατφόρμα, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων (Sorefsis.gr), έλεγχος σώρευσης έτσι ώστε εντοπιστούν τυχόν κρατικές ενισχύσεις που έχει λάβει η επιχείρηση.

Ένταξη και Έλεγχος Αίτησης Συμμετοχής

Κάθε αίτηση ελέγχεται με βάση τα στοιχεία που έχουν δηλωθεί στην ψηφιακή πλατφόρμα. Επίσης πραγματοποιείται ο αρχικός έλεγχος Σώρευσης.

Το αποτέλεσμα του ελέγχου (προσωρινή/οριστική Υποβολή ή προσωρινή/οριστική Απόρριψη) θα καταγράφεται στην Ψηφιακή Πλατφόρμα και θα κοινοποιείται ηλεκτρονικά στον χρήστη που υπέβαλε την Αίτηση Συμμετοχής.

Τυχόν οριστική απόρριψη μίας αίτησης που οφείλεται σε έλλειψη ή λάθος του χρήστη δεν αποτρέπει την εκ νέου υποβολή της, με την επιφύλαξη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής αιτήσεων.

Σε περίπτωση προσωρινής υποβολής της Αίτησης Συμμετοχής (ήτοι, υποβολής αίτησης χωρίς 1^ο ΠΕΑ (ή ενεργειακό έλεγχο εφόσον απαιτείται)), ο χρήστης θα έχει στη διάθεσή του 20 ημέρες για να υποβάλει το πρώτο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ). Σε περίπτωση που δεν το υποβάλει στο απαιτούμενο χρονικό διάστημα η αίτησή του θα απορρίπτεται προσωρινά. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν τα οριζόμενα στην ενότητα «Ενστάσεις».

Υλοποίηση έργου

Με την έκδοση απόφασης ένταξης αίτησης στο Πρόγραμμα, εκκινεί η προθεσμία υλοποίησης, εντός της οποίας θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι εργασίες, να εκδοθούν και να αναρτηθούν τα παραστατικά δαπανών, να εκδοθεί και να αναρτηθεί το 2^ο ΠΕΑ και να υποβληθεί αίτημα για την τελική πιστοποίηση δαπανών.

Σε περίπτωση που είχε διενεργηθεί 1^{ος} ενεργειακός έλεγχος, πραγματοποιείται 2^{ος} ενεργειακός έλεγχος, τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου και κατόπιν να υποβληθεί αίτημα για την τελική πιστοποίηση δαπανών.

Επισημαίνεται ότι κατά το διάστημα υλοποίησης, δηλαδή από την ένταξη της αίτησης μέχρι και την υποβολή για πιστοποίηση της, διενεργούνται οι διοικητικές επαληθεύσεις που δεν γίνονται με αυτοματοποιημένο τρόπο.

Έλεγχος Πιστοποίησης Δαπανών

Τέλος, ο χρήστης υποβάλλει Αίτημα Επαλήθευσης– Πιστοποίησης Δαπανών.

Με την υποβολή του αιτήματος Επαλήθευσης πραγματοποιούνται:

Α) ο σχετικός έλεγχος μέσω του οποίου θα τεκμηριωθεί η μείωση ετήσιων εκπομπών CO₂ κατά τουλάχιστον 30,00%,

Β) ο τελικός έλεγχος Σώρευσης, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων.

Σε περίπτωση που δεν εξασφαλίζεται ο τελικός έλεγχος Σώρευσης ή το ποσοστό μείωσης ετήσιων εκπομπών CO₂ είναι μικρότερο του 30,00% εκδίδεται απόφαση ανάκλησης της απόφασης ένταξης

(Απόφαση Απένταξης) από το Πρόγραμμα.

Σε περίπτωση που εξασφαλίζονται οι τελικοί έλεγχοι και ελεγχθούν και τα δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης, ο χρήστης θα προχωρήσει στην πληρωμή (βλ. Παράρτημα II).

Επισημαίνεται ότι τα υποβληθέντα 2 ΠΕΑ/ενεργειακοί έλεγχοι (αρχικό και τελικό) θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από διαφορετικούς Ενεργειακούς Επιθεωρητές/Ελεγκτές. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρείται η νομοθεσία για το Ασυμβίβαστο των ενεργειακών επιθεωρήσεων/Ελεγκτών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ Λειτουργία Καταπιστευτικού Λογαριασμού (escrow account)

Ορισμοί

- Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.): το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα μέσω του οποίου διενεργείται η διαχείριση αιτήσεων και η κατά τα ορισθέντα κατωτέρω η διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού σε πιστωτικό ίδρυμα και η διαδικασία αποδέσμευσης των εκάστοτε ποσών προς το Δικαιούχο.
- Δικαιούχοι χρηματοδότησης: τα νομικά πρόσωπα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της παρούσας.
- Ειδικός δεσμευμένος καταπιστευτικός λογαριασμός: ο λογαριασμός του άρθρου 58 του ν.4915/2022 (Α'63) τον οποίο ο δικαιούχος οφείλει να ανοίξει σε λογαριασμό που ήδη τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα, προκειμένου να του καταβληθεί η χρηματοδότηση δυνάμει της εκάστοτε Απόφασης ένταξης. Το κόστος ανοίγματος του δεσμευμένου λογαριασμού βαρύνει το δικαιούχο.
- Ποσό εγκεκριμένης επιδότησης: το ποσό που δικαιούνται οι δικαιούχοι χρηματοδότησης σύμφωνα και με την σχετική απόφαση ένταξης τους.

Διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού

Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης εισέρχονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, κατόπιν αυθεντικοποίησης μέσω Taxisnet, και υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα χρηματοδότησης, στο πλαίσιο της οποίας ζητούνται τα ακόλουθα:

- 1) Επιλογή του πιστωτικού ιδρύματος για την δημιουργία/διαχείριση του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού,
- 2) δήλωση τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) που ήδη τηρεί ο εκάστοτε δικαιούχος στο πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής του, για την διαχείριση πληρωμών, όπως ενδεικτικά των παρακάτω:
 - εξόδων, για τις περιπτώσεις πληρωμής προμηθευτών
 - πληρωμών, για τις περιπτώσεις πιστώσεων απευθείας στην δικαιούχο χρηματοδότησης
- 3) δήλωση, με την οποία ο εκάστοτε Δικαιούχος βεβαιώνει αποδοχή με ηλεκτρονικό τρόπο κατά την είσοδο του στην πλατφόρμα, η οποία και επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 όσων αναφέρονται στο Παράρτημα το οποίο και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης, και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα κάτωθι:
 - ότι έχει ενημερωθεί για τους όρους του προγράμματος χρηματοδότησης του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63), όπως αυτό εξειδικεύεται στο άρθρο 59 του ν. 4949/2022 (Α' 126), καθώς και για την κείμενη νομοθεσία αναφορικά με την επιστροφή αδιάθετων ποσών, στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, καθώς και των τυχόν δημιουργούμενων, από την παραμονή των πιστώσεων στον άνω ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό, τόκων στο Ελληνικό Δημόσιο, χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου/ωφελούμενου, καθώς και για την ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου αναφορικά με τα στοιχεία του ειδικού λογαριασμού (IBAN, δικαιούχος), την κίνηση του ανωτέρω ειδικού δεσμευμένου λογαριασμού, την ύπαρξη τυχόν υπολοίπων καθώς και τυχόν κινήσεις και εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από αυτόν,
 - έχει λάβει γνώση των δηλώσεων και αποποίησης ευθυνών του πιστωτικού ιδρύματος έναντι του δικαιούχου/ πελάτη η οποία θα πρέπει να υποβάλλεται ταυτόχρονα με το αίτημα ανοίγματος του λογαριασμού.

Χρηματοδότηση - Πίστωση λογαριασμού- Αποδέσμευση ποσών - Διαδικασία πληρωμών

Το έργο/δράση εντάσσεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Συλλογική Απόφαση (ΣΑΤΑ) και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η χρηματοδότηση του έργου /δράσης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Η πίστωση του καταπιστευτικού λογαριασμού υλοποιείται από την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί τη βάση του εκάστοτε οριστικού καταλόγου δικαιούχων και **μετά την έκδοση απόφασης Ένταξης**.

Η ανωτέρω πίστωση του λογαριασμού υλοποιείται ως εξής:

- α) Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως υπόλογος διαχειριστής, μεταφέρει το συνολικό ποσό από το λογαριασμό του έργου της οικείας ΣΑΤΑ, με ηλεκτρονική πληρωμή (eps) σε ενδιάμεσο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας.
- β) Στη συνέχεια με χρέωση του ενδιάμεσου λογαριασμού μεταφέρονται τα ποσά μέσω της ΔΙΑΣ ΑΕ προς τους αναλυτικούς τραπεζικούς ειδικούς δεσμευμένους λογαριασμούς (ΕΔΛ) των δικαιούχων.
- γ) Για την αποδέσμευση των χρηματικών ποσών ο εκάστοτε δικαιούχος ανεβάζει στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Πληρωμών τα απαραίτητα δικαιολογητικά που σχετίζονται με τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και καταχωρεί Αίτημα Επαλήθευσης- Πιστοποίησης Δαπανών (ενάριθμος ΠΔΕ). Κατά την διάρκεια του τελικού ελέγχου διενεργείται εκ νέου έλεγχος σώρευσης έτσι ώστε εντοπιστούν τυχόν κρατικές ενισχύσεις που έχει λάβει η επιχείρηση. Επίσης διενεργείται ο έλεγχος ελάχιστου ενεργειακού στόχου.
- δ) Εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Πληρωμών ελέγχεται η επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών. Για την αποδέσμευση του αιτούμενου ποσού προς εξόφληση του κατά περίπτωση εκδίδεται βεβαίωση πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του ελέγχου (εμπεριέχει και την «κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών» σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία αποτελείται από τον οριστικό κατάλογο δικαιούχων). Απαραίτητη προϋπόθεση για την βεβαίωση πιστοποίησης αποτελεί η ορθή υποβολή Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων (Υπεύθυνη Δήλωση και Μητρώο).
- ε) Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αφού παραλάβει την «τελική κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών», εγκρίνει την αποδέσμευση των ποσών για έκαστο των δικαιούχων της τελικής κατάστασης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 από τους ειδικούς δεσμευμένους καταπιστευτικούς λογαριασμούς τους. Η ως άνω αποδέσμευση εκτελείται μέσω του ΟΠΣ, μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα και η κοινοποίηση αυτής στα οικεία πιστωτικά ιδρύματα.
- στ) Μετά την αποδέσμευση των ποσών, πραγματοποιείται ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων με την δοθείσα ενίσχυση.

Διαδικασία παρακολούθησης του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού

Προς το σκοπό της ορθής παρακολούθησης της υλοποίησης του προγράμματος χρηματοδότησης, η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνει μηνιαία ενημέρωση από το πιστωτικό ίδρυμα αναφορικά με τις κινήσεις του λογαριασμού, τυχόν

τόκους που έχουν δημιουργηθεί καθώς και τυχόν υπόλοιπά του.

Διαδικασία κλεισίματος λογαριασμού και επιστροφής ποσών και τόκων στο Ελληνικό Δημόσιο

Ο λογαριασμός του δικαιούχου χρηματοδότησης κλείνει με αίτημα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως φορέα χρηματοδότησης προς το πιστωτικό ίδρυμα. Τυχόν αδιάθετα ποσά στον ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό επιστρέφονται στο ελληνικό Δημόσιο με εντολή της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών.

Ακατάσχετος λογαριασμός

Οι πληρωμές προς τους δικαιούχους δεν κατάσχονται και ο ανωτέρω λογαριασμός είναι ακατάσχετος έναντι όλων των δανειστών του Δικαιούχου, για χρέη και οφειλές του από κάθε αιτία. Επί του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού της παρούσας, δεν ισχύουν οι διατάξεις περί επαγγελματικού και τραπεζικού απορρήτου, συμπεριλαμβανομένου του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων του άρθρου 1 του ν.δ. 1059/1971 (Α' 270).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ Δικαιολογητικά και Όροι Συμμετοχής

Για την υποβολή της αίτησης απαιτείται η αποδοχή των ακόλουθων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα:

- 1) Επιβεβαιώνεται ότι η Αίτηση Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδή αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις.
- 2) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δραστηριοποιείται στην Ελληνική Επικράτεια με ελληνικό ΑΦΜ.
- 3) Επιβεβαιώνεται ότι η ιδιότητα της Επιχείρησης (Πολύ Μικρή, Μικρή, Μεσαία, Μεγάλη) έχει υπολογισθεί σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του ΚΑΝ(ΕΚ) 651/2014, όπως αποτυπώνεται στο Παράρτημα V Ορισμός ΜΜΕ του Οδηγού Προγράμματος.
- 4) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση είναι ενεργή κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα.
- 5) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση έχει ιδρυθεί / συσταθεί έως την 31.12.2023.
- 6) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση υποβάλλει μόνο μία (1) Αίτηση Χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος.
- 7) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση έχει εκδώσει το 1ο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) (ή 1^ο ενεργειακό έλεγχο) της εγκατάστασης υλοποίησης της επένδυσης (ή θα το υποβάλει εντός 20 ημερών από τη στιγμή της προσωρινής υποβολής της Αίτησης Συμμετοχής).
- 8) Επιβεβαιώνεται ότι γίνεται αποδεκτό πως η αίτηση θα απορριφθεί από τη διαδικασία τελικής αξιολόγησης αιτήματος ενίσχυσης σε περίπτωση που δεν ικανοποιήσει τον στόχο του Προγράμματος, που είναι η μείωση των εκτιμωμένων εκπεμπόμενων ρύπων CO₂ τουλάχιστον κατά 30,00%, ή σε περίπτωση όπου δεν εξασφαλιστεί ο τελικός έλεγχος Σώρευσης πριν από την καταβολή της ενίσχυσης.
- 9) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δραστηριοποιείται σε επιλέξιμη δραστηριότητα. Ως επιλέξιμη δραστηριότητα για τους σκοπούς του Προγράμματος νοείται κάθε οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην ελεύθερη αγορά, εκτός εκείνων που αποτυπώνονται ως μη επιλέξιμες προς ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού 2023/2831 (de minimis).
- 10) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δεν ασκεί δραστηριότητες οι οποίες εξαιρούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος (βλ. Κεφάλαιο 2.1 του Οδηγού Προγράμματος).
- 11) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση λειτουργεί νόμιμα και συμμορφώνεται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία, διαθέτοντας, εφόσον της ζητηθεί, το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά της (π.χ. άδεια λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας, την τυχόν κατά περίπτωση προβλεπόμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση, κλπ.).
- 12) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση συνιστά νομική οντότητα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Ι.Κ.Ε, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Συνεταιρισμός) ή Ατομική Επιχείρηση, και τηρεί απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία.
- 13) Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.

- 14) Επιβεβαιώνεται ότι δεν έχουν επιβληθεί σε βάρος της, κατά τα 2 τελευταία έτη πριν την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής Αίτησης Συμμετοχής: α) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή β) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.
- 15) Επιβεβαιώνεται ότι στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί στον Τύπο Εκτέλεσης μπορεί να τοποθετηθεί ο προτεινόμενος εξοπλισμός, και δεν υπάρχει περιορισμός από κανονισμούς λειτουργίας (π.χ. κανονισμός πολυκατοικίας, κανονισμός λειτουργίας κτηρίου κ.λπ.) ή το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- 16) Επιβεβαιώνεται ότι έχει λάβει γνώση για την τήρηση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης και δεν έχει λάβει χρηματοδότηση από άλλους ενωσιακούς πόρους για τον ίδιο εξοπλισμό (π.χ. Εξοικονομώ – Επιχειρώ).
- 17) Επιβεβαιώνεται ότι για την ίδια εγκατάσταση στην οποία αναφέρεται το ΠΕΑ (ή ο ενεργειακός έλεγχος), δεν λαμβάνει χώρα άλλη χρηματοδότηση εξοικονόμησης ενέργειας για πρόγραμμα που αφορά στη Δράση 16874 «Εξοικονομώ επιχειρώντας».
- 18) Επιβεβαιώνεται ότι έχει λάβει γνώση για την ισχύουσα νομοθεσία περί Ασυμβίβαστου των Ενεργειακών Επιθεωρήσεων.
- 19) Επιβεβαιώνεται ότι έχει λάβει γνώση για την υποχρέωση υποβολής Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων.

Όταν ο χρήστης στην επιλογή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας έχει επιλέξει το Μισθωτής θα βγαίνει ένας επιπλέον όρος και προϋπόθεση:

- Επιβεβαιώνεται ότι στην ενοικιαζόμενη / παραχωρούμενη εγκατάσταση όπου λαμβάνει χώρα η επένδυση, υπάρχει και υποβάλλεται η συναίνεση του ιδιοκτήτη για την τοποθέτηση του εξοπλισμού.

Επιλογή μίας εκ των δύο (2) επιλογών κατά περίπτωση:

- Η αιτούσα Επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με την αιτούσα Επιχειρήσεις δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση.
- Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει ως ενιαία επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο Άρθρο 2, παρ. 2 του Κανονισμού 2023/2831, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από το παρόν Πρόγραμμα, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο 3πριν από τον χρόνο χορήγησης του εννόμου δικαιώματος της ενίσχυσης.

Επίσης επιλογή ΝΑΙ ή ΟΧΙ για τα κατωτέρω :

- Η αιτούσα Επιχείρηση αποτελεί Επιχείρηση με μικτή δραστηριότητα, όπου ο δικαιούχος υποχρεούται σε διαχωρισμό των δραστηριοτήτων και διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε να μην επωφελείται από την παρούσα ενίσχυση, δραστηριότητα μη επιλέξιμη με βάση τον ΕΕ 2023/2831.
- Περίπτωση συγχώνευσης, εξαγοράς και διάσπασης, όπου για τον υπολογισμό της τήρησης των ορίων του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 7-9 του άρθρου 3 του Κανονισμού 2023/2831 (de minimis).

Επισημαίνεται ότι κατά το διάστημα υλοποίησης, δηλαδή από την ένταξη της αίτησης μέχρι και την υποβολή για πιστοποίηση της, διενεργούνται οι διοικητικές επαληθεύσεις που δεν δύναται να γίνουν με αυτοματοποιημένο τρόπο, όπου και ελέγχονται τα ανωτέρω σημεία και δικαιολογητικά επιλεξιμότητας για την ένταξη της αίτησης στο Πρόγραμμα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV Δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτούνται:

- 1) Δυο (2) ΠΕΑ, ένα πριν την υλοποίηση της εγκατάστασης (έως 20 ημέρες μετά την ημερομηνία προσωρινής υποβολής) και ένα μετά την εγκατάσταση του επιλέξιμου εξοπλισμού. Εφόσον έχει επιλεγθεί η κατηγορία των δαπανών «λοιπών παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας», απαιτούνται αντίστοιχα οι 2 Ενεργειακοί Έλεγχοι. (Επισημαίνεται ότι τα ΠΕΑ/Ενεργειακοί Έλεγχοι θα πρέπει να εκδίδονται από διαφορετικούς Ενεργειακούς Επιθεωρητές και πως θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να τηρείται η νομοθεσία περί Ασυμβίβαστου των Ενεργειακών Επιθεωρήσεων/Ελέγχων.)
- 2) Φορολογικά παραστατικά επιλέξιμων δαπανών σύμφωνα με το παρόντα οδηγό.
- 3) Βεβαίωση Γ.Ε.Μ.Η (μόνο για όσους είναι υπόχρεοι εγγραφής σε αυτό).
- 4) Αποδεικτικό τραπεζικού λογαριασμού (IBAN).
- 5) Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας και Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας ή Βεβαίωση παρακράτησης (απόδοσης) φόρων και ασφαλιστικών εισφορών σε ισχύ κατά την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης στον δηλωθέντα τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.
- 6) Δικαιολογητικά για τα **Στοιχεία Πραγματικών Δικαιούχων (μόνο για νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που είναι υπόχρεα συμπλήρωσης αυτών)** και συγκεκριμένα: **α)** Υπεύθυνη Δήλωση Πραγματικών Δικαιούχων (Παράρτημα ΙΧ), **β)** Εκτίπωση από το Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων.
- 7) Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με το Ασυμβίβαστο των Ενεργειακών Επιθεωρητών, σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία (άρθρο 53 του Ν.4409/2016 (ΦΕΚ Α' 136)).
- 8) Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας De Minimis (Παράρτημα ΧΙ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Ορισμός ΜΜΕ

(Παράρτημα Ι του ΚΑΝ (ΕΚ) 651/2014, όπως ισχύει)

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυτοαπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολουμένων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

- Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
- Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
- Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών ποσών

- «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
- «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

- a) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (business angels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ

- β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·
- γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης
- δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.

«Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

- α) Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
- β) Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περιόδους αναφοράς

- Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
- Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
- Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί·
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

- Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
- Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους

ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

- Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.
- Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.
- Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.
- Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν.
- Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.
- Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις συμβατές με τον Κανονισμό Καν Ε.Ε. 2023/2831 πρέπει να ισχύουν οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

A. Γενικοί όροι

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, εκτός από:
 - α) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας·
 - β) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά·
 - γ) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων·
 - δ) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i) όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις·
 - ii) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·
 - ε) τις ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα·
 - στ) τις ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.
2. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α), β), γ) ή δ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι τα οικεία κράτη μέλη διασφαλίζουν, με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ήσσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

B. Ειδικό όροι

Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 300.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί από άλλα μέτρα που χορηγούνται βάσει των Καν. 1408/2013 και Καν.

717/2014 της Επιτροπής σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.

Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσωνος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσωνος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις ή σσωνος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες.

Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσωνος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσωνος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσωνος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

Η ενίσχυση ή σσωνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.

Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ή σσωνος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, το οικείο κράτος μέλος φροντίζει επίσης να λάβει από την αποδέκτρια επιχείρηση δήλωση, σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή, για οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ή σσωνος σημασίας την οποία έλαβε η οικεία επιχείρηση βάσει του παρόντος κανονισμού ή άλλων κανονισμών για ενισχύσεις ή σσωνος σημασίας σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών.

Τα κράτη μέλη χορηγούν νέα ενίσχυση ή σσωνος σημασίας σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, μόνο

αφού εξακριβώσουν ότι η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας δεν αυξάνει το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχουν χορηγηθεί στην οικεία επιχείρηση σε επίπεδο που υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού και ότι τηρούνται όλοι οι όροι που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

Διατήρηση των στοιχείων του φακέλου από τη χορηγούσα αρχή για δέκα έτη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: Μη Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 2023/2831, εξαιρούνται οι ακόλουθοι παραγωγικοί τομείς:

- α) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου,
- β) ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων,
- γ) ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
 - όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

Επίσης, στο πλαίσιο του Προγράμματος δεν είναι επιλέξιμες δραστηριότητες που συνδέονται με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01), και ειδικότερα:

- α) δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης, εξαιρουμένων των έργων στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου, τα οποία πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C58/01).
- β) δραστηριότητες στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ε.Ε. (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς. Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίστηκαν για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής:
- γ) δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες βιολογικής επεξεργασίας:
 - Για τους αποτεφρωτήρες η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος

μέτρου σε μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και σε υφιστάμενες μονάδες, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, στη δέσμευση των καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή στην ανάκτηση υλικών από την αποτέφρωση τέφρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας

- Για τις μονάδες βιολογικής επεξεργασίας Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου σε υφιστάμενες μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή για εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε βιοαπόβλητα λιπασματοποίησης και αναερόβιας αποδόμησης βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις αυτές στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας

δ) δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον.

Οι ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες καθίστανται ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ για συμμετοχή στο Πρόγραμμα, αναλύονται με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (ΚΑΔ) ως ακολούθως (Επισημάνση: στους μη επιλέξιμους ΚΑΔ του Προγράμματος εντάσσονται και όλες οι υποδιαιρέσεις των ΚΑΔ που αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί):

Πίνακας 4: Μη επιλέξιμοι ΚΑΔ

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
01				Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες
02				Δασοκομία και υλοτομία
03				Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
05				Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη
06				Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου
	08.92			Εξόρυξη τύρφης
09.1				Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου
			09.90.11	Υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εξαγωγή λιθάνθρακα
10.2				Επεξεργασία και συντήρηση ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων
			10.41.12	Παραγωγή λιπών και ελαίων και των κλασμάτων τους, ψαριών και θαλάσσιων

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
				Θηλαστικών
19				Παραγωγή οππάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου
		20.13.1		Παραγωγή εμπλουτισμένου ουράνιου και πλουτώνιου· εξαντλημένου ουράνιου και θόριου· άλλων ραδιενεργών στοιχείων
	20.14			Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
	20.16			Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
22.2				Κατασκευή πλαστικών προϊόντων
			24.20.11	Κατασκευή σωλήνων των τύπων που χρησιμοποιούνται για αγωγούς πετρελαίου ή φυσικού αερίου, χωρίς συγκόλληση, από χάλυβα
			24.20.12	Κατασκευή επενδύσεων και σωληνώσεων φρεάτων και διατρητικών στελεχών αγωγών, των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη γεώτρηση πετρελαίου ή αερίου, χωρίς συγκόλληση, από χάλυβα
			24.20.21	Κατασκευή σωλήνων κάθε είδους των τύπων που χρησιμοποιούνται για τους αγωγούς πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο > 406,4 mm, από χάλυβα
			24.20.22	Κατασκευή επενδύσεων και σωληνώσεων των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη γεώτρηση πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο > 406,4 mm, από χάλυβα
			24.20.31	Κατασκευή σωλήνων των τύπων που χρησιμοποιούνται για τους αγωγούς πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο ≤ 406,4 mm, από χάλυβα
			24.20.32	Κατασκευή επενδύσεων και σωληνώσεων των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη γεώτρηση πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο ≤ 406,4 mm, από χάλυβα
37				Επεξεργασία λυμάτων
	38.21			Επεξεργασία και διάθεση μη επικίνδυνων απορριμμάτων
	38.22			Επεξεργασία και διάθεση επικίνδυνων απορριμμάτων

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
			46.12.11	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση στερεών, υγρών και αέριων καυσίμων και συναφών προϊόντων
	47.23			Λιανικό εμπόριο ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.3				Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε εξειδικευμένα καταστήματα
		47.91.8		Λιανικό εμπόριο καυσίμων για οχήματα και άλλων νέων εμπορευμάτων π.δ.κ.α., με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.99.8		Άλλο λιανικό εμπόριο καυσίμων για οχήματα και άλλων νέων εμπορευμάτων π.δ.κ.α. εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
84				Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
94				Δραστηριότητες οργανώσεων
97				Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού
98				Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή μη διακριτών αγαθών -και υπηρεσιών- για ίδια χρήση
99				Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων
00				Έλλειψη δραστηριότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: Διαδικτυακές Υπηρεσίες (WS) μέσω Τρίτων Συστημάτων

- 1) Αυθεντικοποίηση Χρηστών με την χρήση διαπιστευτηρίων taxisnet: Για την υποβολή της αίτησης απαιτείται υποχρεωτικά η προηγούμενη ταυτοποίηση του αιτούντος με τη χρήση των προσωπικών κωδικών – διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet), σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.4727/2020 (Α' 184).
- 2) Καταχώρηση και έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων - Διασύνδεση με το ΠΣΣΚΕΗΣ: Μετά την ταυτοποίηση του δικαιούχου, δημιουργείται νέα αίτηση και ακολούθως με την είσοδό του γίνεται ο έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας αυτόματα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα, βάσει του Κανονισμού 2023/2831 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (De Minimis). Εφόσον ο έλεγχος είναι αρνητικός, ήτοι ο αιτών υπερβαίνει τα εκάστοτε όρια, τότε η αίτηση δεν δύναται να προχωρήσει περαιτέρω.
- 3) Αναζήτηση Τ.Κ. Φορολογικού Μητρώου με Τ.Κ. ΕΛΤΑ: Για να προσδιοριστεί ο τόπος εκτέλεσης της εγκατάστασης των δαπανών που έχει δηλώσει ο αιτών και να ελεγχθούν τα στοιχεία του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ), είναι απαραίτητη η αναζήτηση στοιχείων έδρας ή υποκαταστήματος.
- 4) Πληροφορίες Φορολογικού Μητρώου (Α.Α.Δ.Ε): Εφόσον μέσω του προγράμματος θα δοθούν ενισχύσεις σε επιχειρήσεις είναι απαραίτητη η αναζήτηση και η ταυτοποίηση των στοιχείων των χρηστών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ: Κανόνες Σώρευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis, ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες σώρευσης:

- 1) Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής.
- 2) Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής μέχρι το σχετικό ανώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού.

Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν χορηγούνται για συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες ή δεν μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρεύονται με άλλες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφασης που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Πραγματικών Δικαιούχων
 όπως αυτή ορίζεται στο Σύστημα Διαχείρισης και ελέγχου (έντυπο Δ20_E_1)
(Επισημαίνεται ότι επιπρόσθετα της εν λόγω ΥΔ, απαιτείται και η υποβολή εκτύπωσης από το
Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν. 1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Με την ιδιότητά μου, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας ___ή υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης της εταιρείας ___, δηλώνω υπεύθυνα ότι σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 3 του ν.4557/2018 όπως ισχύει, τα κατωτέρω πρόσωπα δύνανται να θεωρούνται ως πραγματικοί δικαιούχοι της εν λόγω εταιρείας, κατά την έννοια των παρ. 17 και 18 του άρθρου 3 του Ν.4557/2018:

Όνομα 1, επώνυμο 1, Ημερ. γέννησης, ΑΦΜ, ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος ΠΔ

Όνομα 2, επώνυμο 2, Ημερ. γέννησης, ΑΦΜ, ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος ΠΔ

[Η ανωτέρω διατύπωση είναι ενδεικτική και προσαρμόζεται αναλόγως των πραγματικών στοιχείων εκάστου αναδόχου.]

Ημερομηνία: ... /... /20.....

Ο – Η Δηλ.....

(Υπογραφή)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Σώρευσης

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
 (άρθρο 8 Ν.1599/1986)

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΩΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΗΨΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS)
 ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2023/2831**

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν.1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁱ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁱⁱ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσειςⁱⁱⁱ, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

A. Η επιχείρηση με ΑΦΜ , την οποία νομίμως εκπροσωπώ:

- I. Υποβάλλει την αίτηση χορήγησης προκειμένου να λάβει κρατική ενίσχυση η οποία είναι δυνατό να υπαχθεί στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis 2023/2831
- II. Δραστηριοποιείται στον τομέα/στους τομείς:.....
- III. Συνιστά «ενιαία επιχείρηση» με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΦΜ
1.		
2.		
3.		

IV. Δεν συνιστά «ενιαία επιχείρηση»^{iv} με καμία άλλη επιχείρηση

B. Η ενίσχυση ήσωνος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί^v στην ως άνω επιχείρηση^{vi, vii} βάσει της (αναφέρετε τη

σχετική νομική βάση)....., αφορά δραστηριότητες της επιχείρησης που **δεν** εμπίπτουν:

- i) στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας^{viii,ix},
 - ii) στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας^x, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,
 - iii) στην πρωτογενή παραγωγή^{xi} γεωργικών προϊόντων^{xii},
 - iiii) στον τομέα της μεταποίησης^{xiii} και της εμπορίας^{xiv} γεωργικών προϊόντων, όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς,
 - iv) εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
 - v) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων.
- Γ.** (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται σε κάποιον από τους μη επιλέξιμους για ενίσχυση τομείς και επίσης σε τομέα επιλέξιμο για ενίσχυση βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2023/2831)
Η επιχείρηση, καθώς δραστηριοποιείται στον τομέα (στους τομείς).....ο οποίος (οι οποίοι) είναι μη επιλέξιμοι για ενίσχυση, διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι δεν ενισχύεται η μη επιλέξιμη δραστηριότητα.
- Δ.** Στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων που συνιστούν με αυτήν «ενιαία επιχείρηση», έχουν χορηγηθεί σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών, οι κάτωθι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας:

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΨΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS) ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (αφορά την επιχείρηση δικαιούχο της ενίσχυσης και τις επιχειρήσεις που τυχόν συνιστούν ενιαία επιχείρηση με αυτήν)							
Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. & ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ^{xv}	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ¹⁵	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ DE MINIMIS

Ε. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω (αναφέρεται η σχετική νομική βάση), αθροιζόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης», βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1408/2013 της Επιτροπής ή/και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 717/2014 της Επιτροπής, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών.

ΣΤ. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η σώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής

έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Z. Αποδέχομαι οποιονδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών

Ημερομηνία:/...../.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

ⁱ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

ⁱⁱ Αναγράφεται ολογράφως.

ⁱⁱⁱ Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

^{iv} Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης¹

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης²

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας³

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

^v Η ενίσχυση ή σσνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ή σσνος σημασίας στην επιχείρηση.

^{vi} Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσνος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσνος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

^{vii} Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσνος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσνος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσνος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

^{viii} Ως προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

^{ix} Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη

του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

^x Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

^{xi} Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

^{xii} Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013.

^{xiii} Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

^{xiv} Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση· η πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

^{xv} Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.